

Barnkonventionen i fysisk planering

En studie om hur nationella riktlinjer kan implementeras och realiseras på lokal nivå

The convention on the rights of the child in spatial planning

A study on how national guidelines can be implemented and realized at local level

---

Julia Henricson Wåhlin

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Kulturgeografi III - Samhällsplanerareprogrammet

Kandidatuppsats 15hp

Richard Ek

Svante Karlsson

2023-06-09

Sammanfattning

Studien syftar till att förstå hur nationella riktlinjer i dess policyimplementering uppfylls på lokal nivå. Finns det särskilda faktorer så som platsens förutsättningar, eller sammanhang så som kommunens geografi som kan påverka implementeringen? Detta undersöks genom att studera fem svenska kommuners styrdokument och deras arbete med implementering av barnkonventionen. Studien uppnår sitt syfte med hjälp av de två frågeställningarna: (1) *Skiljer sig tillämpningen av barnkonventionen i samhällsplanering mellan olika svenska kommuner? På vilket sätt och varför?* Samt (2) *Vilka faktorer påverkar hur en ny policy, såsom barnkonventionen, implementeras i kommunalt arbete?*

För att kunna besvara frågeställningarna utgår studien framför allt från tre teorier och teoretiska begrepp; organisationsteorin, implementeringsteorin, samt geografiska faktorer. Studien utgår även från en kvalitativ metod i form av tematisk dokumentinnehållsanalys. Dokumenten som analyseras utgörs av styrdokument i olika former från fem olika svenska kommuner, Stockholm, Göteborg, Jönköping, Helsingborg och Uppsala.

Resultatet visar bland annat att tillämpningen av barnkonventionen i de olika kommunernas styrdokument ser olika ut. Graden implementering av den nationella riktlinjen skiljer sig alltså mellan kommunerna, där Jönköping har högst och Göteborg lägst implementering. Dessutom berörs barnkonventionen omedvetet i vissa kommuner, genom uttryck och formuleringar som berör barns perspektiv eller barnperspektiv. Vidare visar resultatet på flera olika faktorer som kan påverka graden implementering av en nationell riktlinje så som översättningsprocessen, förväntade handlingar, översättarens möjligheter, geografiska och specifika kontexter. En slutsats som är möjlig att dra från studien är att barnkonventionen som en nationell riktlinje och lag ännu inte nödvändigtvis har förändrat barnens ställning, och barnens bästa i alla frågor som rör barn är inte alltid prioritet. Samtidigt går det att se en vilja och önskan om att detta ska uppnås och att dessa perspektiv och lagen även ska tillgodoses i verkligheten. Lokala kontexter och idéer är framträdande vad gäller graden av implementering av barnkonventionen där medvetna handlingar av översättarna spelar roll för utfallet.

Nyckelord:

Barnkonventionen, Implementering, Översättning, Geografiskt Perspektiv

Innehållsförteckning

FIGURFÖRTECKNING	1
1.INTRODUKTION	2
1.1 BAKGRUND OCH SAMHÄLLSRELEVANS.....	3
1.1.1. <i>Arbetets studieobjekt</i>	4
1.2 POLICYIMPLEMENTERING	5
1.3 PROBLEMFORMULERING	6
1.4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	7
1.5 AVGRÄNSNINGAR	7
1.6 CENTRALA BEGREPP	8
1.7 DISPOSITION	9
2. TEORETISK OCH VETENSKAPLIG FÖRANKRING.....	10
2.1 NATIONELLA MÅL OCH RIKTLINJER FÖR KOMMUNAL PLANERING	10
2.2 ORGANISATIONSTEORI OCH ÖVERSÄTTNING	11
2.3 VEMS ÄR ANSVARET? ATT FÖRSTÅ, VILJA OCH KUNNA.....	13
2.4 UR ETT GEOGRAFISKT PERSPEKTIV	14
2.5 AVSLUTNING AV TEORIN	17
3. METOD OCH METODOLOGI.....	18
3.1 VETENSKAPSTEORETISKT ANGREPPSSÄTT	18
3.2 METODVAL	19
3.2.1 <i>Urval av dokument</i>	19
3.2.2 <i>Kodnings-och analysprocessen</i>	21
3.3 METODREFLEKTION	25
3.3.1 <i>Trovärdighet, överförbarhet och pålitlighet</i>	25
3.3.2 <i>Källkritik</i>	27
3.3.3 <i>Etiska överväganden</i>	27
3.3.4 <i>Operationalisering</i>	28
4. RESULTAT	29
4.1 ANALYSERADE STYRDOKUMENT	29
4.2 FÖRSTÅ	30
4.3 VILJA.....	32
4.4 KUNNA.....	34
4.5 SAMMANFATTNING AV RESULTATET	35
5. ANALYS	37
5.1 SKILLNADER MELLAN KOMMUNERNA	37
5.2 PÅVERKANSAKTORER.....	39
6. SLUTSATSER.....	42
6.1 SKILLNADER I TILLÄMPNINGEN AV BARNKONVENTIONEN	42
6.2 FAKTORER SOM PÅVERKAR IMPLEMENTERING AV NY POLICY I KOMMUNALT ARBETE	43
6.3 ARBETETS ÖVERGRIPANDE FORSKNINGSPROBLEM OCH SYFTE	43
6.4 FRAMTIDA FORSKNING	44
REFERENSER	46

Figurförteckning

Figur 3:1. Exempel på kodning av Stockholms kommuns vision.....	22
Figur 3:2. Exempel på kodning av Jönköpings kommuns nya översiktsplan.....	23
Figur 3:3. Exempel på kategorisering i Helsingborgs kommuns översiktsplan.....	24
Figur 3:4. Exempel på tematisering i Uppsala kommuns fokusmål.....	25
Figur 4:1. Diagram över kommunernas positionering i temat <i>Förstå</i>	31
Figur 4:2. Diagram över kommunernas positionering i temat <i>Vilja</i>	33
Figur 4:3. Diagram över kommunernas positionering i temat <i>Kunna</i>	34
Figur 4:4. Diagram över kommunernas positionering totalt sett.....	36

1.Introduktion

Efter att sedan 1990 ha varit ratificerad utan reservationer blev barnkonventionen den första januari år 2020 lag i Sverige. Att den varit ratificerad innebär att Sverige redan innan konventionen blev lag, har bundit upp sig att folkrättsligt förverkliga den. Lagen tydliggör barn som rättighetsbärare, ger kunskapshöjande effekter och fyller dessutom ett pedagogiskt syfte (Barnombudsmannen, 2021). Originalspråket för konventionen är spanska, arabiska, ryska, engelska, kinesiska och franska, detta innebär att den förutom att översättas från ett internationellt perspektiv till en lokal kontext, dessutom behöver översättas språkmässigt för att den ska kunna implementeras i Sverige (Boverket, 2020). Översättning från internationell till lokal nivå är något som i sin tur definieras ganska allmänt som *"en process där kunskap om policyer, institutioner och idéer i en politisk miljö (förr eller nu) används i utvecklingen av policyer, institutioner och idéer i en annan politisk miljö"* (Dolowitz & Marsh, 2000, s.5, egen översättning).

Samtidigt som barnkonventionen varit ratificerad sedan länge och nu mera är inskriven i svensk lag finns det tecken som tyder på kommuners osäkerhet kring om de verkligen följer barnkonventionen i planeringen i verkligheten, och hur barnrätten ska bevakas och omsättas i Plan-och bygglagen (PBL). Framför allt kan detta förklaras med att PBL är en så kallad avvägningslag, men även med att barn har samma rättigheter och skyldigheter som andra grupper. Denna osäkerhet riskerar medföra att barnrätten inte får det tydliga avtryck i samhällsplaneringen som är önskvärt och som barnkonventionen formulerar. Hur policyn har implementerats är alltså osäkert och det går att anta att det finns brist på överensstämmelse mellan en idé, det tänkta, och utfallet av det trots lagändring och vägledning. Tidigare forskning uppmärksammar även detta faktum, att översättning av idéer ser olika ut och är beroende av geografiska faktorer (Røvik, 2008; Gondo & Amis, 2013).

Genom en inkluderande planering med utgångspunkt i barns åsikter och upplevelser finns goda möjligheter att skapa en miljö där både vuxna och barn kan leva och verka, detta kräver dock att barnkonventionen implementeras på ett tillfredsställande sätt i kommunerna. Själva begreppet implementering betyder att verkställa, realisera, förverkliga och genomföra och är det som pågår mellan ett beslut och resultat. Alltså, slutligen handlar det om att omsätta planer till idéer för att sedan omformulera dessa till konkret handling, vilket är viktigt för att kunna skapa förändringar. I denna studie innebär implementering att det är en ny nationell riktlinje som ska genomföras och implementeras, och för att denna ska förverkligas krävs mer än politiska beslut- den behöver även införlivas i lokala kontexter, med allt vad det innebär (Vedung, 2016).

1.1 Bakgrund och samhällsrelevans

Arbetet grundas i en övergripande forskningsfråga gällande barnkonventionen i förhållande till fysisk planering i Sveriges kommuner och att synliggöra möjliga skillnader kommunerna emellan. Sedan barnkonventionen blev lag i Sverige första januari år 2020 ska barns bästa och intressen skyddas, deras rättigheter främjas och de ska involveras i planeringen. Alla barn ska behandlas jämlikt och ha möjlighet att uttrycka sina åsikter. Samtidigt är det ofta barn som blir åsidosatta i deltagande i planeringsprocesser, trots att lagen tydligt kräver att barnens bästa beaktas i alla åtgärder som kan påverka dem (Barnombudsmannen, 2021).

Det finns i Sverige flera överenskommelser, verktyg och oskrivna regler om hur den fysiska planeringen ska genomföras för att ta beaktning till barnen. Dessutom är det akademiska intresset kring barnperspektiv, barns perspektiv och deras delaktighet högt vilket skapat stort engagemang inom området vad gäller att ta in dessa perspektiv på statlig, regional och kommunal nivå. Att ett perspektiv tas in i en organisation behöver dock inte innebära att den implementeras, graden av implementering beror på vilken organisationen är, dess förutsättningar och ibland, vilja. Dessutom kan själva mobiliseringen och förflyttningen av en idé eller policy påverka hur den förändras och muteras (Røvik, 2020; McCann, 2010). Studiet av policyspridning, översättning och implementering är även mycket relevant inom kulturgeografien då dessa processer alltid har platsbundna implikationer och då även har potential att byta plats (Haupt, 2023).

Trots en ökad mängd teorier om hur barn upplever sin geografi och miljö samt hur barn ska inkluderas i planprocesser förblir deras delaktighet relativt låg (Freeman, 2019). Fysisk planering och stadsplanering handlar i grunden om att skapa fantastiska platser, vilket kan upplevas ha glömts bort. Barns geografi och perspektiv kan ge den förståelse om platser som krävs för att åter inse detta och tidigare forskning visar att genom att planera städer för barn, men framför allt med barn, skapas bättre städer för människor i alla åldrar (Gill, 2021; Freeman, 2019). Att barnkonventionen inkorporerades i svensk lagstiftning anses som ett sätt att möjliggöra detta, däremot saknades länge riktlinjer för hur varje kommun skulle tolka och göra detta i praktiken. Med något luddiga formuleringar om att utvecklingsidéer och beslut ska analyseras utifrån ett barnperspektiv, kan implementeringen gissningsvis skett i olika grad (Boverket, 2020).

Det finns ett tydligt behov att undersöka och identifiera graden av implementering av barnkonventionen, barnperspektiv och barns perspektiv i svenska kommuner sedan konventionen fick en ny ställning som lag i Sverige. För att barnens ställning ska kunna förändras och samhällsplanering ska se till barnets bästa i

alla frågor som rör barnen behöver kommunerna arbeta för att tillgodose dessa perspektiv och den nya lagen. En genomgång av ett av arbetets mest centrala begrepp följer, tillsammans med en redogörelse för de två begreppen barnperspektiv och barns perspektiv, se avsnitt 1.6.

1.1.1. Arbetets studieobjekt

För att undersöka och identifiera graden av implementering av barnkonventionen sedan denna fick ny ställning som lag i Sverige kommer arbetet att utgå från fem kommuner som studieobjekt. Nedan följer en kort beskrivning av alla kommuner.

Den första kommunen vars styrdokument har legat till grund för analys är Stockholms kommun, även kallat Stockholm stad, är Sveriges huvudstad och största kommun samt hem till strax under en miljon invånare. Kommunen ligger i Stockholms län och omringas av många kranskommuner. I översiktsplanen (Stockholms stad, 2018) beskrivs en nöjdhet från invånarna över att bo i kommunen, vilken placerar sig högt på internationella listor gällande samhällstillit, livskvalitet och innovationsförmåga. Detta präglar även hur kommunen ser på sig själv, då den ofta jämför sig i ett globalt perspektiv och där dess starka attraktionskraft ses som en resurs. Den andra kommunen vars styrdokument har studerats är Göteborgs kommun, även kallat Göteborgs stad vilket är Sveriges näst största kommun sett till befolkningsmängd som utgörs av strax över en halv miljon invånare (SCB, 2022). Kommunen ligger i Västra Götalands län, vid västkusten och omringas precis som Stockholm av många kranskommuner. I översiktsplanen (2022) uttrycks målet att kommunen ska vara hållbar och öppen för världen. Detta kan i sin tur uppnås genom planering för sammanhållning, närhet och robusthet.

Den tredje kommunen som har analyserats är Uppsala kommun vilken består av cirka 250 000 invånare och därmed utgör Sveriges fjärde största kommun sett till befolkningsmängd (SCB, 2022). Kommunen är lokaliserad vid Mälarens norra strand i Uppsala län. I översiktsplanen (2016) uttrycks tydliga mål fram till år 2050. Framför allt vill kommunen vara en föregångare i ansvarsfull samhällsutveckling och en drivande kraft i världen, kommunen ska vara för alla samt en plats där det är möjligt att leva ett gott liv och förverkliga drömmar. Vidare har även Helsingborgs kommun, av sig själv även kallad Helsingborgs stad, styrdokument analyserats. Kommunen är lokaliserad i Skåne län, vid Öresund. I kommunen bor det strax över 150 000 invånare vilket placerar den som den åttonde största kommunen i landet, efter befolkningsmängd (SCB, 2022). I kommunens översiktsplan (2021) beskrivs hur befolkningsmängden förväntas öka till 190 000 invånare till år 2050 och att vägen till fortsatt utveckling präglas av mångfunktionella lösningar, vägledning för hållbar samhällsplanering samt en minskad klimatpåverkan. Slutligen är även Jönköpings kommun det sista av arbetets studieobjekt. Kommunen är belägen vid Vätterns södra ände, i Jönköpings län och utgörs av strax över 145 000 invånare (SCB, 2022). Precis som

många andra kommuner som har analyserats i detta arbete växer dock kommunen, och förväntas växa till 200 000 invånare år 2050.

1.2 Policyimplementering

Policyimplementering- vad är egentligen det? Innan ett av arbetets mest centrala begrepp förklaras anses det viktigt att tidigt understryka att arbetet inte syftar till att undersöka policyprocessen som sådan. Alltså kommer inte hela kedjan från att en fråga väcks till att den slutligen implementeras att beskrivas. Implementering är en fas i den offentliga policycykeln och implementering, politiska beslut och policy hänger alla ihop. Implementering handlar om att verkliggöra policys, skapade av politiska beslut och i policyprocessen är det en mycket avgörande del att de omsätts i konkret handling för att kunna realiseras. Efter implementering följer eftergranskning, utvärdering och uppföljning. (Vedung, 2016)

Då hela policycykeln inte studeras eller beskrivs vidare är avsikten snarare att undersöka det som kommer efter, en slags utvärdering av huruvida beslut (tagna i policyprocessen) realiseras. Policyimplementering tas upp på ett liknande sätt av Lundquist (1992) som även beskriver att det är i själva implementeringen av en policy som åtgärderna riktade att ge önskvärda effekter som tidigare beslut avsett att göra, ska genomföras. Vidare diskuteras att det ofta (om inte alltid) är tjänstepersoner som genomför implementerandet, med hjälp av tidigare tagna beslut från en högre nivå i organisationen. Detta kommer att belysas vidare i kapitel två med hjälp av Røviks (2008) teori om översättning av organisationsidéer.

Med policyimplementering kan det gå att se en brist på överensstämmelse mellan en idé, det tänkta, och utfallet av det. Tidigare forskning uppmärksammar det faktum att översättning av idéer ser olika ut och är beroende av geografiska faktorer. Policyöverföring, i enkla termer, är den process där policyer som utvecklats på ett ställe används i utvecklingen av policyer på en annan plats (Dolowitz och Marsh, 1996). Mycket av tidigare arbete inom detta ämnesområde har utförts av statsvetare vilka har försökt spåra policyöverföring eller spridning av olika specifika politiska program i relation till processer på makronivå så som demokratisering, demografiska förändringar, eller växande välbefinnande. Ett geografiskt perspektiv på processer för policyöverföring och implementering är relativt nytt i det traditionellt statsvetenskapliga ämnesområdet. Den ökade användningen av termen policyöverföring härrör från en brett citerad artikel av Dolowitz och Marsh (1996) vilka definierar termen på följande sätt;

En process där kunskap om policyer, administrativa arrangemang, institutioner etcetera på en tid och/eller plats används i utvecklingen av policyer, administrativa arrangemang och institutioner på en annan tid och/eller plats. (Dolowitz och Marsh, 1996 s.344, egen översättning från engelska)

Då denna studie ämnar undersöka policyimplementering i ett antal svenska kommuner är det i detta sammanhang även rimligt att diskutera under vilka former kommunerna verkar. Hertting och Vedung (2009) beskriver hur kommuner (organisatoriskt) kännetecknas av en tröghet och långa beslutsprocesser. Samtidigt präglas de även av stor autonomi vilket tillsammans kan innebära att det finns stora variationer mellan det avsedda och det implementerade i olika svenska kommuner. En del i trögheten kan bero på ett top-down perspektiv då policys kommer ”ovanifrån” formulerade av staten och sedan ska tas emot och ofta omformuleras på det kommunala planet.

Samtidigt som kommuner kan präglas av ett top-down perspektiv kan policyimplementeringen även påverkas av kommuners målkonflikter. Då kommuner ansvarar över en stor del av den samhällsservice som finns, alltså en stor del av vår välfärd, påverkas även deras arbete av och de måste ta hänsyn till en utbredd samling av mål samt värden. Marley och Swait (2017) beskriver hur målkonflikter uppstår i de fall en organisation behöver arbeta mot flera mål samtidigt, och ofta är de offentliga organisationernas mål fler och mer motstridiga än de privata organisationernas. Resultatet av detta blir bland annat att en noggrannare avvägning och prioritering behöver göras mellan målen för att på så sätt ta reda på vilket som bör behandlas först. Detta angränsas även till frågan om vilka intressen som är dominanta för vilka policys som implementeras, vidare är frågan om hur målkonflikter lyckas lösas av kommunerna avgörande för om implementeringen kommer lyckas eller inte.

1.3 Problemformulering

Problematiken som hittills har diskuterats och de följdfrågor som uppstår kommer ligga till grund för denna studie om implementering av barnkonventionen som en policy i svenska kommuner. Den tidigare forskningslitteratur som studerats och diskuterats behandlar huvudsakligen policy och implementering inom organisationer, där kommunen som organisation tas upp i liten utsträckning. Dessa teorier kommer i denna uppsats istället appliceras i ett kommunalt sammanhang. För att belysa hur policyimplementering kan gå till på lokal nivå i Sverige behöver även de geografiska förutsättningarna för de olika kommunerna beaktas vilket är vad denna studie syftar till att göra. Förhoppningen är att arbetet ska bidra med att skapa förståelse och belysa hur policyimplementering kan gå till, vad som kan påverka graden av implementering och vilka faktorer som kan vara bakomliggande till detta. Studien sker på lokal nivå i Sverige, med barnkonventionen som ett exempel på policy att implementera.

1.4 Syfte och frågeställningar

Uppsatsens syfte är att förstå hur nationella riktlinjer i dess policyimplementering anpassas och förverkligas, eller inte förverkligas, på lokal nivå. Finns det särskilda faktorer så som platsegna förutsättningar, eller sammanhang så som kommunens geografi som kan påverka implementeringen? Genom att studera fem svenska kommuners styrdokument och deras arbete med implementering av barnkonventionen, kommer arbetets syfte att uppfyllas med hjälp av att följande frågeställningar besvaras.

- *Skiljer sig tillämpningen av barnkonventionen i samhällsplanering mellan olika svenska kommuner? På vilket sätt och varför?*
- *Vilka faktorer påverkar hur en ny policy, såsom barnkonventionen, implementeras i kommunalt arbete?*

1.5 Avgränsningar

Grundläggande inom implementeringsforskning är frågan om *vad som implementeras* och behöver besvaras av forskaren själv genom aktiva val av avgränsning och kategorisering. Arbetet avgränsas först och främst till en studie om policyimplementering i ett antal utvalda svenska kommuner. De utvalda svenska kommunerna kommer jämföras med varandra men de kommer inte jämföras internationellt med andra städer.

I de dokument som utgör arbetets empiri (kommunala styrdokument, nationella mål och riktlinjer) har fokus endast legat på de delar som tydligt fokuserar på barn, barnperspektiv, barns perspektiv, barnkonsekvensanalyser, och barnkonventionen. Dokumenten som har analyserats har otroligt många fler mål och preciseringar än de som tas upp i denna uppsats, men de är inte av vikt för arbetets syfte. Vidare studerar arbetet endast större kommuner. Framför allt används ett riktat urval likt detta då samhällsrelevansen anses bli högre när stora kommuner med mer befolkning undersöks. Dessutom finns ett antagande att idéer om nya policys ofta, om inte alltid, kommer från dessa kommuner. Detta innebär i sin tur att implementeringsprocessen kan argumenteras gå snabbare där än i mindre kommuner vilka ibland kan vara lokaliserade långt från idékällan.

Ytterligare en avgränsning som görs innan arbetet påbörjas är att det inte avser att studera hur barnkonventionen ”görs i praktiken”. Denna studie avser endast att studera hur barnkonventionen översätts och anpassas till det kommunala i deras egen kontext genom att studera dokument, skrifter, instruktioner och narrativ, inte genom samtal med kommunerna kring deras arbetssätt.

1.6 Centrala begrepp

Följande begrepp kommer vara centrala för uppsatsen, och är även centrala i de studerade dokumenten från de kommuner som ingår i studien. Då det egentligen inte finns någon exakt fastställd definition av de olika begreppen används de ofta på olika sätt, ibland med olika betydelse. Här görs därför ett försök att begränsa dem något.

Barnperspektiv och barns perspektiv

När ordet skrivs sammansatt innebär det att undersöka barnets bästa utan att fråga barnet själv. Alltså, vuxna kan anta ett barnperspektiv (bedömer och förklarar deras behov) när de använder sina kunskaper om hur barn använder, upplever eller värderar den fysiska miljön de befinner sig i och därmed förklarar betydelsen av den. Däremot, när ordet är uppdelat så syftar det istället till att uppmärksamma barnets perspektiv och ta vara på deras erfarenheter genom att barnen själva får delta och uttrycka hur de använder, upplever eller värderar den fysiska miljön de befinner sig i och därmed förklarar betydelsen av den. Ofta kan detta ske genom att prioritera dialog med barn under planprocesser som kan påverka dem.

De två perspektiven kommer i denna studie att fungera som tecken på graden av implementering av barnkonventionen, då det vid låg implementering ofta skrivs om barnperspektiv och vid hög implementering skrivs om och fokuserar på barns perspektiv (Boverket, 2022).

Barnkonventionen

Barnkonventionen, eller FN:s konvention om barnets rättigheter antogs 1989 av FN:s generalförsamling och sammanlagt är det 196 länder som har ratificerat konventionen där Sverige är ett bland dem. Totalt består barnkonventionen av 54 artiklar. Av dessa är 41 sakartiklar (artiklar där barns rättigheter fastslås) och 13 artiklar handlar om hur barnkonventionen ska arbetas med. Alla artiklar ska läsas utifrån artikel 2, 3, 6 och 12 då dessa är grundprinciper. De artiklar som är inkorporerade i svensk lag är artikel 1–42. Kortfattat beskriver och fastställer barnkonventionen alla barns mänskliga rättigheter, så som att barns bästa alltid ska beaktas vid beslut som rör dem på något sätt (Barnombudsmannen, 2021).

Policyöversättning

En policy är en formulering och förklaring av ett beslut som används för att styra beslutet i rätt riktning. Policys finns för att de ska underlätta styrning. En policyöversättning kan därför beskrivas som det ramverk vilket kan användas för att forskare bättre ska kunna förstå processen av hur policys tar sig över landsgränser och till olika platser i världen, för att sedan kunna hantera dessa på ett bättre sätt (Dolowitz & Marsh, 1996; Vedung, 2016).

1.7 Disposition

Studien utgörs av sex kapitel. Det första kapitlet är arbetets inledning och har kort presenterat en introduktion, problemformulering och arbetets syfte samt frågeställningar. Sedan följer kapitel två som utgör den teoretiska och vetenskapliga förankringen. Efter presentation av studiens teoretiska ramverk följer kapitel tre vilket behandlar studiens metod, samt kapitel fyra som presenterar studiens empiri och de resultat som hittats. För att hjälpa läsaren att få en bild av de kommuner som studerats presenteras även en kort beskrivning av de olika kommunerna innan resultatet framförs. I kapitel fem kommer arbetets analys där resultatet diskuteras i förhållande till tidigare forskning och teori. Arbetet avslutas med kapitel sex där studiens slutsatser presenteras och förslag på framtida forskning ges.

2. Teoretisk och vetenskaplig förankring

Detta avsnitt behandlar vilka teoretiska utgångspunkter uppsatsen tar avstamp i samt tidigare forskning på området. Inledningsvis kommer avsnittet redogöra kort för nationella mål och riktlinjer för kommunal planering för att sedan beskriva Røviks (2008) organisationsteori, samt implementeringsteori med hjälp av bland annat Vedung (2016) och Lundquist (1992) samt en redogörelse för geografiskt perspektiv och plats. De teoretiska utgångspunkterna ligger till grund för att besvara frågeställningarna och syftet med studien.

2.1 Nationella mål och riktlinjer för kommunal planering

Samhällsplanering är en avspeglning av samhället på det sätt att när samhället i stort förändras i sina ideologiska, materiella och sociala strukturer är även samhällsplaneringen i behov att kontinuerligt förnyas i tanken och praktiken i samma takt (Hermelin, 2005). Planeringsverksamheten i Sverige har gått igenom många förändringar över åren, för att till slut utvecklats till vad den är idag. År 1959 fick kommunerna planmonopol, vilket innebär att det är kommunerna själva som bestämmer över hur deras mark ska användas och bebyggas. Detta var ett resultat från 1947 års byggnadslagstiftning. Fysisk planering utgör en del av samhällsplanering vilket båda faller under kommunens ansvar och trots planmonopolet finns det viss lagstiftning som styr kommunernas fysiska planering, Plan-och bygglagen [PBL]. Lagen beskriver hur det är i alla kommuners intresse och angelägenhet att planera mark-och vattenanvändning enligt lagen (PBL 2010:900, kap §2). Vidare syftar den även till att:

... med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer (PBL 2010:900, kap 1 §1).

Detta följer kommunerna bland annat genom att ta fram översiktsplaner, detaljplaner, planprogram och områdesbestämmelser tillsammans med andra styrdokument. Översiktsplanen ska innan den antas samrådas med länsstyrelsen, regionen samt andra berörda kommuner samtidigt som den ska samordnas med regionala och nationella mål, program och strategier av betydelse för en hållbar utveckling (PBL 2010:900, kap 3, §5 och §8).

Sverige präglas även av flernivåstyrning vilket kortfattat innebär att olika politiska och administrativa nivåer är involverade på olika nivåer i policyprocessen. På vissa sätt går det att se på denna styrning som bottentung, framför allt för att kommunerna har stort ansvar och omfattande uppdrag relativt deras personalmängd och kostnader. Samtidigt som kommunerna är självstyrande går det att ställa frågor kring

hur mycket staten präglar implementeringsprocesser, ett antagande kan vara att lagar, regleringar och riktlinjer som kommer uppifrån implementeras lokalt på bekostnad av kommunernas självstyrande.

2.2 Organisationsteori och översättning

Røvik (2008) menar att det finns två grundläggande paradigmer inom organisationsteorin, den modernistiska och den socialkonstruktivistiska. Grundidén inom det modernistiska perspektivet är att systemen inom formella organisationer dels genomsyras av rationalitet, dels är väldigt lika. Därför ska det utan större svårigheter även gå att överföra både idéer och kunskap mellan sådana system, och efter ett tag går det då att se ”bästa praktiker” inom organisationerna. När bästa praktiker är framtagna ska det även gå att lyfta ut dessa ur en organisation och överföra de till andra organisationer, detta kallas dekontextualisering. Inom det socialkonstruktivistiska paradigmet finns däremot inget större intresse för fenomenet dekontextualisering, det faktum är att många socialkonstruktivistiska forskare i stället ställer sig tveksamma till att kända organisationsidéer faktiskt kommer från effektiva praktiker inom bestämda organisationer. I stället ses det på som effektiv ”storytelling” när populära idéer börjar få ett rykte om sig som effektiva redskap, och detta ses som ett led i den sociala auktoriseringen av idén (Huczynski 1993 i Røvik 2008).

De socialkonstruktivistiska resonemangen som istället blivit allra kändast och som är av intresse för uppsatsen, är resonemangen vilka innefattar vad som händer när idéer beger sig in i organisationer, kontextualisering med andra ord. Huvudtanken är att idéer *kan tas in i* en organisation men att de *inte nödvändigtvis behöver användas* för det. Detta kan bland annat bero på att organisationen vill leva upp till normer i omgivningen där idéerna tyder på att man är en modern och förändringsinriktad organisation, samtidigt som de nya idéerna inte tillåts påverka kärnverksamheten i organisationen (Røvik, 2008). Den tidigare forskning som utgör en stor del om policyrörlighet fokuserar på, och är särskilt intresserad av, hur policyer förändras eller muterar när de rör sig. En person som diskuterat just detta är McCann (2010) som förklarar att: *”Policyer, modeller, och idéer flyttas inte runt som presenter på en födelsedagsfest eller som burkar på hyllor, där mobiliseringen inte förändrar de mobiliserade föremålets karaktär och innehåll”* (McCann, 2010, s11, egen översättning från engelska).

Inom organisationsteorin fanns det inget större fokus på översättning innan kulturvändningen inom ämnesfältet på 1980- och 1990-talen (Røvik, 2008) men för att förstå överföring av idéer och kunskap mellan organisationer bör översättning ses som ett fruktbart verktyg. Genom att se på organisationsteori med översättningsglasögon är det lättare att ställa frågor kring om sannolikheten kan ökas för att det som hämtas ur ett sammanhang blir den översiktliga och idémässiga representationen av önskade åsikter och praktiker som faktiskt kan överföras. Detta skulle även skapa möjligheten att de översatta idéer blir förstådda och fungerar i de kontexter som de mottagande organisationerna har. Slutligen är det intressanta

att ställa sig frågan kring hur stor frihet översättarna tar och tar sig i översättningsprocessen, vilket kan påverka vad som redigeras, läggs till, tas bort och omformas i det som ska översättas.

Røvik (2008) har i studiet av organisationsteori och översättning utvecklat en mer sammanhängande teori om översättning av organisationsidéer. Genom fyra grundläggande frågor och problemställningar (se nedan) relaterade till ämnet och de begränsningar samt möjligheter som finns i överföringen av idéer och kunskap mellan olika organisationers kontexter, tas teorin fram.

1. Bevekelsegrunder bakom översättning. Varför översätts ofta organisationsidéer?
2. Översättarna. Finns det specifika likheter som kännetecknar översättarna (förmedlarna) i olika kontexter?
3. Regler om översättning. Går det att se mönster i hur organisationsidéer översätts mellan olika organisatoriska kontexter?
4. Effekter av översättning. Hur kan översättningen påverka de mottagande organisationerna?

Genom dessa fyra problemställningar går det även att se detta arbetes övergripande forskningsfråga. Översättning av en idé (policy) kan i vissa fall vara en medveten handling i ett försök att skapa en lokal version av en omtalad idé. I dessa fall blir oftast översättningen lyckad då handlingen är rationell och det önskvärda resultatet är att skapa bra verktyg för ökad effektivitet och gott resultat. I andra fall kan översättningen ske, fortfarande avsiktligt, men i en kontext där den skapas av konflikter, motstridiga intressen och förhandlingar. Den lokala versionen som skapas, skapas för att ”originalet” utmanar organisationens andra mål och intressen (Røvik 1998 i Røvik 2008). I vissa fall sker även översättning på grund av en (omedveten) önskan att uppnå prestigefyllda eller symboliska verkningar. För en kommun kan implementering av en nytänkande idé, som samtidigt kan göra gott för samhället, betyda mycket för konkurrensen mot andra kommuner (Røvik, 2008).

Vidare är även översättarna av stor betydelse gällande översättning av organisationsidéer. Røvik (2008) lyfter fram att genom att identifiera de aktörer som ofta fungerar som översättare går det även att ställa sig frågor kring varifrån översättarna kommer, var översättningen sker, vad de egentligen kan och var deras kompetens finns. Vid översättning av organisationsidéer finns det, precis som vid vanlig översättning av litteratur, möjligheter och begränsningar för översättaren. Detta benämns som översättningsregler. Genom att se till vilka möjligheter översättaren ges eller tar att forma det som ska översättas, går det även att se på översättning som en tolkande process snarare än en exakt återgivning. De förhållanden som begränsar översättarens frihet behöver ringas in och formuleras. En tydlig begränsning kan finnas i hur översättbar en idé eller policy faktiskt är, huruvida den i verkligheten faktiskt kan översättas och överföras från en kontext till en annan utan att väsentliga delar av materialet behöver ändras.

Slutligen tar Røvik (2008) upp möjliga effekter av översättning av organisationsidéer. I stället för att fokusera på vad översättarna kan göra med idéerna läggs fokus snarare på vad idéerna gör med organisationerna som implementerar dem. Tidigare har översättningar traditionellt endast funnits inom litteratur där den egentligen enbart syftat till att göra en text tillgänglig på ett annat språk. Effekten av detta blir ofta god, med språkutveckling eller spridning av den specifika litteraturen som följd. Översättning av organisationsidéer ser däremot lite annorlunda ut, där hänsyn behöver tas till hur översättningen ska fungera när de placeras in i en annan kontext där översättaren kan behöva fundera över vilket syfte den översatta texten är avsedd att tjäna. Vidare är detta av relevans för effekterna de översatta idéerna har på de organisationer som implementerar dem. Många organisationer har en ambition om att de idéer som tas in i organisationen även ska tas i bruk, vilket innebär att de idéerna ska utformas (översättas) så att de blir lämpliga verktyg som kan fungera lokalt och där med även gör en tydlig påverkan på organisationens praxis. Precis som detta arbetes problemformulering hävdar förverkligas dock denna ambition i olika grad mellan alla organisationer, framför allt då det finns många olika förhållanden som inverkar när idéer och policys ska implementeras till praxis.

Tidigare forskning visar hur det inom policyöverföring har introducerats ett antal nya idéer och koncept, märkt som en ”ny våg”. (Hudson och Bo-Young, 2014 i Lovell, 2019). För det första går det nu att se hur politiska idéer, kunskap och program cirkulerar över världen lättare och snabbare än tidigare, något som kan kallas snabb-policy. Detta begrepp förmedlar i sin tur den ökade tidspress under vilken politiska beslut måste fattas. Att samhället idag kännetecknas av snabb-policy innebär ett ökat fokus på resultatriktat fokus på att låna ”politik som fungerar”, alltså ett fokus på bästa praxis. Detta är grundperspektivet inom det modernistiska perspektivet i organisationsteori (Røvik, 2008) och är beroende av att systemen inom formella organisationer genomsyras av rationalitet, samt är väldigt lika, vilket ofta inte är fallet med svenska kommuner.

2.3 Vems är ansvaret? Att förstå, vilja och kunna

Alexandersson (2006) beskriver tidigare implementeringsforskning som fylld med checklistor kring vad som fungerar och inte, men att det sällan beskrivs vilka faktorer som är mer eller mindre viktiga och under vilka omständigheter. Vidare påpekas att det inte riktigt finns någon implementeringsteori – i alla fall ingen som kan ge en universell förklaring på implementeringsproblematik. Den teori som finns beskriver snarare att det som påverkar utgångar av insatsers framgång inom organisationer är saker som organisationens karaktär, personerna som arbetar inom organisationen och förändringens omfattning.

Tidigare forskning visar att översättningsstudier har hjälpt till att belysa implementering som en faktor och därmed skapat väg för området implementeringsstudier (Gondo & Amis, 2013). Gondo och Amis (2013) argumenterar vidare för att vår uppfattning av policyöversättning och ”praktikadoption” är

begränsad av idén att variationer i hur översättning sker beror på medvetet fattade beslut inom organisationen eller av översättarna. Processen av översättning beror på nivån av medvetet engagemang hos de inblandade. Genom att beskriva det på detta sätt går det även att ta fram två tydliga dimensioner som är nödvändiga för att förstå hur översättning och bästa praxis sker: *acceptans* och *implementering*. Olika svar på en ny policy eller idé inom en organisation är förknippat antingen med olika nivåer av acceptans av behovet att anta en viss policy samt olika nivåer av medveten reflektion under implementeringen av policyn. Implementeringsdimensionen i sin tur avser om de som anammar en praxis gör det på ett mer eller mindre medvetet sätt och skiljer även de som är aktivt involverade i processen (höga nivåer av medvetet engagemang) från de som är mindre aktivt involverade (låga nivåer av medvetet engagemang). Genom att använda de två dimensionerna för att förklara de olika svaren inom organisationen (acceptans och implementering) som kan uppkomma vid översättning, är det möjligt att belysa orsakerna till variationer i tillämpningen av en policy mer fullständigt än vad som tidigare varit fallet. Dolowitz och Marsh (2000) är inne på samma spår när de diskuterar att det i fall med framgångsrika policyöversättningar fortfarande går att se misslyckade implementeringar. Detta kan i sin tur bero på oinformerad översättning vilket sker när eller om mottagaren saknar tillräcklig kunskap om policyn, framförallt kunskap om inom vilka ramar denna är tänkt att genomföras och utvecklas. Det kan även bero på olämplig översättning vilken uppstår i de fall skillnader mellan de platser policyn ska implementeras inte beaktas, detta kan vara allt från ekonomiska och administrativa till sociala skillnader. Till sist kan det även bero på ofullständig översättning, vilket inträffar när enbart delar av policyn överförs, särskilt de delar som är avgörande för policyns funktion. Det är även möjligt att en misslyckad implementering kan innehålla delar av alla dessa tre och påverkas av en kombination av dem.

Forskning inom implementeringen tar fram en mängd olika faktorer som på olika sätt påverkar implementeringen, inkluderat krafter i omgivningen. Treenigheten, en teori formulerad av Lundquist (1992) handlar kortfattat om att *förstå*, *vilja* och *kunna*. Det första begreppet, *förstå*, beskriver vikten av att den som ska implementera en ny policy förstår denna, ofta på detaljnivå. I utvärdering kan detta ta sig uttryck genom att ställa frågan ”i vilken utsträckning förstår implementerarna policyns innebörd?” Det andra begreppet, *vilja*, beskriver dessutom graden av lust som krävs. Det krävs en genuin vilja och motivation att genomföra implementeringen, om attityden från början är negativ syns detta i utfallet. Denna del av treenigheten kan jämföras med Gondo och Amis (2013) dimension *acceptans*. Till sist handlar det om att *kunna*, ofta ett resultat som påverkas av vilka förutsättningar och resurser som påverkar organisationen (Lundquist, 1992).

2.4 Ur ett geografiskt perspektiv

Utöver faktorer så som översättning av en policy eller implementering av en policy kan platsspecifika egenskaper spela roll för vad utfallet och graden av implementering blir. Då detta arbete skrivs inom

kulturgeografi är det omöjligt att diskutera sådana processer utan att ta upp och diskutera kontextuella förhållanden och faktorer så som geografi och plats.

Varje dag används ordet plats, medvetet eller omedvetet i vår vardag. Platserna vi talar om kan vara allt från fysiska, avgränsade och geografiska till teoretiska, minnesbaserade eller abstrakta. De kan vara så små som hörnet av ett rum till att innefatta hela jorden som en plats i universum. Själva begreppet är även något av ett nyckelbegrepp inom kulturgeografisk forskning vilket har teoretiserats under många år av många olika forskare och teoretiker (Rönnlund & Tollefsen, 2016; Gren & Hallin, 2003). På samma sätt som att mycket, om inte all, samhällsvetenskap innehåller antaganden om platser- argumenteras i denna uppsats för att även studiet av implementeringsforskning kräver ett geografiskt perspektiv med fokus på plats. Grundat i den tidigare forskning som hittills tagits upp skapas antagandet att geografiska faktorer är med och påverkar huruvida graden av implementering av en viss policy i en viss kommun blir hög eller låg.

En plats är mer än bara en punkt på en karta och en kommun är mer än bara ett territoriellt avgränsat område. Beroende på vilka glasögon som används vid betraktandet av omvärlden kan denna förstås på olika sätt. Begreppet plats har genom åren använts på olika sätt och haft olika innebörder, vilket även innebär att begreppet i sig har förändrats över tid. Idag tillskrivs platser i allt mindre grad egna inneboende essenser och betraktas därför allt oftare som sociala konstruktioner. Kraften en plats besitter ligger i (och avgörs av) i vilken grad människor känner för den. Känslan för en plats avgörs i sin tur inte endast av var den geografisk är lokaliserad, utan är något som skapas av människan och alla våra sinnen. Samtidigt som platser då får olika mening för olika människor skiljer sig även platser åt då de är geografiskt unika, där varje plats har unika särdrag och används på olika sätt. (Gren & Hallin, 2003)

Plats innefattar alltså inte bara en fysisk plats utan är snarare ett utrymme som har upplevts och förvandlats av mänsklig interaktion. Platsen omfattar både de fysiska och kulturella likväl som sociala dimensionerna som formar vår förståelse och koppling till en viss miljö. Förutom att vara fysiska väcker platser även en känsla av tillhörighet, identitet och anknytning. Upplevelsen av en plats är därför subjektiv och varierar personer emellan, där varje person tar med sig egna uppfattningar minnen och kulturell bakgrund vilket påverkar tolkningen och möjligheten att relatera till en plats. Platsens mening konstrueras genom allt från personliga möten till berättelser och de känslomässiga kopplingar som skapas inom den. (Gren & Hallin, 2003)

Genom att se på platsers unika verklighet och vad som påverkar detta går det att se på verkligheten som social konstruerad. Utvecklingen av platser som samhällsfenomen i en socialt konstruerad verklighet kan i sin tur påverkas av den fysiska planeringen vilken kommunerna är ansvariga över. Makten över platsen, dess styrning och utveckling kan ses som ett centralt perspektiv för denna uppsats. Fysisk planering,

samhällsplanering och implementering är vad som styr platser, och formar eller om-formar dem. Sveriges kommuner betraktas som en organisation vilka i allra högsta grad styr platsers utformning och där med även påverkar graden av implementering. I genomgången av arbetets teoretiska ramar har en bild målats upp som antyder att graden av implementering ofta, om inte alltid, nästan enbart beror på de människor vilka inom organisationen är de som ska se till att nationella riktlinjer kommer på plats även i en lokal kontext. Till vilken grad de förstår vad som ska göras, vilka effekter det kan leda till och vilka resurser de har att arbeta med är alla viktiga faktorer att ta hänsyn till för att kunna avgöra graden av implementering samt vilka faktorer som kan påverka denna process. Geografi, och kulturgeografi specifikt, handlar i mångt och mycket om att analysera rumsliga mönster, platser och relationer vilket kan vara av stor betydelse när det gäller att förstå och analysera implementeringsprocesser. (Gren & Hallin, 2003; Alexandersson, 2006)

Michael Foucault, som använde historisk forskning för att på så sätt förstå hur moderna samhällen formats, argumenterar för att företeelser tar sig olika och tar sig olika uttryck i olika sammanhang. Det specifika och lokala kan synliggöras genom att uppmärksamma olikheter och variationer, något som Foucault själv gör genom *spaces of dispersion*. För att förstå samhällsliga fenomen och samhällsutveckling uppmärksammas variationer och spridningsmönster över tid tillsammans med föreningar, variationer, olikheter och relationer i rum (Foucault i Rönnlund & Tollefsen, 2016). Argumentet är särskilt viktigt för denna uppsats i förhållande till geografiska skillnader och huruvida platsspecifika egenskaper kan påverka skillnader i implementeringsprocesser kommunerna emellan.

Genom ett geografiskt perspektiv är det möjligt att studera kommuners skilda förutsättningar och lokala lösningar med andra glasögon och samband, eller olikheter, kan tydliggöras på ett sätt som inte nödvändigtvis hade varit möjligt med enbart organisations- eller implementeringsteorier. En ojämn geografisk utveckling bygger även vidare på något som inte tas med i Lundquist (1992) treenighet: bakgrunden till *kunna*, vilket är ett resultat som påverkas av vilka förutsättningar och resurser som påverkar organisationen. De förutsättningar (och resurser) som ligger bakom är ofta geografiska och platsbundna. Sveriges kommuner och Landsting¹ (SKL, 2014) skriver om precis detta- trots att staten använder sig av olika styrmedel gentemot kommuner för att påverka deras prioriteringar, se till att utvecklingen följer samma linje genom hela landet och säkra en nationell likvärdighet går det att se olika resultat, inte sällan på grund av kontextuella lösningar. Samtidigt ifrågasätts värdet av nationella riktlinjer, mål eller styrdokument nästan aldrig av kommunala företrädare (om inte annat sker det sällan högt eller utanför den egna organisationen). Baserat på detta går det även att se att det är geografiska faktorer som avgör olika kommuners olika avvägningar och prioriteringar kring de uppgifter de ska hantera. (SKL, 2014)

---

¹ Myndigheten bytte år 2019 namn till Sveriges Kommuner och Regioner

Det genuina dilemmat med policyimplementering av nationella riktlinjer och att denna ska präglas av att vara ”rättvis” handlar mycket om en avvägning mellan kommunalt självstyrelse och nationell likvärdighet inom viktiga samhällsområden (SKL, 2014). De nationella riktlinjerna kommer ovanifrån och är utformade på ett sätt så att de ska kunna appliceras i lokala kontexter i hela landet, något som kan innebära att de i verkligheten blir något för breda för att enkelt kunna implementeras utan lokal översättning. Samtidigt ska de sedan appliceras i kommunerna där vägen mot likvärdighet i sin tur präglas av bland annat målkonflikter, olika styren med olika ambitioner och syn på ”bästa praxis”, vilket sätter prägel på hur den fortsatta utvecklingen mot en viss policy kommer se ut.

Fysisk planering kan i sig ses som ett verktyg för att påverka och styra möjliga utvecklingar av platser (Rönnlund & Tollefsen, 2016). I denna uppsats används begreppet plats, platsbunden och ett geografiskt perspektiv i synen på kommunerna. Det är inom kommunerna som olika geografiska faktorer för vad som senare kan komma påverka graden av policyimplementering av nationella riktlinjer både skapas, existerar och påverkas. I studiet av uppsatsens empiri har kommunerna setts på som skilda specifika platser, med sina egna olikheter. Detta har varit centralt för förståelsen av faktorer vilka kan påverka graden av policyimplementering på lokal nivå.

2.5 Avslutning av teorin

Det teoretiska fält som har arbetats fram och presenterats i detta kapitel har fungerat som grund för hela studien. Genom att ta hjälp av teorier kring organisation och implementering har det varit möjligt att precisera några av de faktorer som påverkar organisationer och deras förutsättningar att implementera, eller inte, nationella riktlinjer. Det teoretiska ramverket har gått från att vara allmän och bred till att appliceras på en svensk kommunal organisations kontext genom att diskutera geografiskt perspektiv. Fokus och betoning appliceras på treenigheten av Lundquist (1992) då denna varit central för uppsatsen. Med hjälp av teorikapitlet tematiseras analysen i diskussionskapitlet. Innan studiens resultat och en diskussion kring denna presenteras följer nu metodkapitlet vilken innehåller en redovisning av tillvägagångssättet för insamling av det empiriska materialet.

3. Metod och metodologi

I detta avsnitt redogörs för arbetets metod och metodologi. Först diskuteras studiens vetenskapliga utgångspunkt samt forskningsansats för att sedan gå in på metodval och urval. Studien tar utgångspunkt i en kvalitativ forskningsansats, där de empiriska fallen utgör en fallstudie med flera exempel. Analysen är byggd på kommunala styrdokument. Avsnittet avslutas med en metodreflektion.

3.1 Vetenskapsteoretiskt angreppssätt

Som tidigare nämnt syftar studien till att förstå hur nationella riktlinjer i dess policyimplementering anpassas och förverkligas, eller inte förverkligas, på lokal nivå genom att använda exemplet barnkonventionen. Finns det särskilda faktorer som kan påverka implementeringen? Detta sker med en socialkonstruktionistisk vetenskaplig utgångspunkt samt en induktiv forskningsansats. Med en induktiv ansats tas utgångspunkten från det empiriska materialet för att sedan koppla teori och tidigare forskning till det. Vidare dras slutsatser av erfarenheter och denna ansats tillåter även forskaren att möta undersökningen med ett öppet sinne, med lite eller ingen tidigare förståelse. I vissa sammanhang understryks att kvalitativ metod traditionellt brukar följa en induktiv (upptäckande) logik, det vill säga att teorier skapas utifrån själva studien då den är tolkande och konstruktionistisk. Dock ska det här poängteras att det i verkligheten är få studier som är renodlat varken det ena eller andra då båda inslagen ofta finns representerat i olika omfattning, då angreppssättet påverkas och avgörs av hur mycket kunskap det finns på forskningsfältet (Hjerm m.fl. 2014).

Denna studie utgår från befintliga teorier kring organisationer och implementering samt innehållet i de för studien valda dokumenten. Den teori som använts har valts ut för att den kan hjälpa till i skapandet av en förståelse kring hur översättning och implementering fungerar. Dessa teorier har sedan applicerats på och jämförts med de exempel som funnits i de lokala dokumenten.

Innan studier påbörjas har alltid forskaren en egen förståelse kring hur världen är skapad och fungerar. Denna studie utgår från en socialkonstruktivistiskt vetenskaplig utgångspunkt och med denna utgångspunkt ses kunskap om världen som något som skapas i samspel mellan människor, och i stället för att vara objektivt ses det på som socialt konstruerat. Idéer har avgörande betydelse för verklighetens existens, och verkligheten är i sin tur beroende av observatören. Teorier är därför något som inom det socialkonstruktivistiska perspektivet ses som temporära, relativa och kontextuella, det vill säga att de är beroende av tid, plats, sociala strukturer och observatörens medvetande. Slutligen, med ett socialkonstruktivistiskt perspektiv är forskaren även medveten om att dennes förförståelse som tas med in i studien påverkar det slutgiltiga resultatet vilket även har varit viktigt att vara medveten om under arbetsprocessen med denna studie (Bryman, 2018).

3.2 Metodval

Metod är det konsekventa och konkreta tillvägagångssättet med data (Hjerm m.fl. 2014). För att få svar på arbetets syfte och frågeställningar kommer en kvalitativ metod att genomföras där datainsamlingen kommer bestå av dokumentstudier för att på så sätt finna mönster och teman samt beskriva dessa. En kvalitativ metod lämpar sig då syftet är att undersöka skillnader och beskriva ett ämne, snarare än att mäta det. Med en kvalitativ jämförande studie som forskningsdesign och en induktiv ansats anses dokument utgöra en rimlig datakälla, dessutom motiveras detta även i relation till arbetets tidsram då kommunala dokument ofta finns tillgängliga utan behov av tillgång, kostnader, fördröjningar eller större etiska spörsmål. Dokumentstudier har styrkan att de skapar möjlighet för analyser över tid och rum och möjliggör longitudinella studier som kan vara svåra att skapa med andra metoder. Dessutom har dokumenstudien styrkan, vilken blir särskilt viktig för denna studie, att jämförelse och analys av samma fenomen men på olika platser. I detta fall gäller det att jämföra hur olika kommuner implementerar en viss policy (Bryman, 2018; Hjerm m.fl., 2014).

Analysen vilken kommer användas för att förstå den insamlade datan är kvalitativ tematisk innehållsanalys av dokumenten. Bryman (2018) tar upp att det är ett av de vanligaste angreppssätten vad gäller kvalitativa data. Trots detta finns det få specifikationer av vad som faktiskt utgör de ingående stegen i en tematisk analys. En kort sammanfattning av vad ett tema kan sägas vara följer därför; ett tema kan vara en av forskaren/analytikern identifierad kategori utifrån den insamlade datan. Temat är alltid kopplat till forskningsfrågorna och studiens fokus. Slutligen ska ett tema förse forskaren med en teoretisk grundförståelse av den insamlade data som kan utgöra ett teoretiskt bidrag till litteraturen som redan finns på det aktuella området. Analysen- och kodningsprocessen beskrivs närmare i avsnitt 3.2.2.

3.2.1 Urval av dokument

Ett återkommande dilemma i kvalitativ forskning är att det kan vara svårt att från början avgöra hur stort urvalet ska vara då det är teoretiska avgöranden som styr urvalet. Inte sällan kan det även upptäckas längs undersökningens gång att urvalsstorleken behöver vidgas då det framkommit ny information som behöver tas med. En generell regel som kan användas är att urvalsstorleken inte bör vara så liten att det kan bli svårt att uppnå teoretisk mättnad, datamättnad eller informationsreduktion. Teoretisk mättnad uppstår först när repetition av materialet inte kan ge någon ny förståelse, perspektiv, eller frågor (Hjerm, 2014). Samtidigt är det inte heller möjligt med ett för stort urval då det kan innebära svårigheter att genomföra en djupgående fallorienterad analys. Det som kan vara av avgörande betydelse i kvalitativ forskning är argumentationen och försvaret kring varför en viss urvalsstorlek har valts, i stället för att forskaren ska lita på andras uppfattningar om vilken urvalsstorlek som är lämplig. Det är bättre att vara tydlig med vilken urvalsmetod som har valts, varför denna har valts och varför den är lämplig. Då mättnad är det kriterium

som valts för lämplig urvalsstorlek för denna studie finns det ingen mening i att ange en lägsta och högsta urvalsstorlek (Bryman, 2018).

I motsats till kvantitativ forskning vilken ofta har en tonvikt på sannolikhetsurval, tenderar kvalitativ forskning betona vikten av målstyrda urval. Ett sådant urval sätter forskningsfrågorna i fokus kring diskussionen om urvalsprinciper (Bryman, 2018). I denna studie har jag använt mig av officiella dokument från fem svenska kommuner och har använt ett målstyrt och strategiskt urval. Det material som valts ut för analys är av stor betydelse då materialet som väljs direkt påverkar och ger konsekvenser för vilka frågor som är möjliga att ställa och vilket resultat som till slut uppnås. Urvalet är där med inte slumpmässigt och val av analysmaterial samt centrala begrepp gjordes utifrån studiens teoretiska bakgrund. I och med att urvalet inte är slumpmässigt innebär detta att resultatet därför inte heller kan generaliseras utöver på verksamhetsnivå.

Urvalet för studien baseras på två förutbestämda kriterier; De kommuner som har utgjort studieobjekt för studien utgörs av de kommuner som har någon typ av styrdokument formulerat tidigast efter första januari 2020 samt utgör en av de tio största kommunerna, efter befolkningsmängd, i Sverige, baserat på en lista rapporterad av Statistiska centralbyrån (SCB, 2022). Genom arbetets gång har studiens urval varit tvunget att ändras. Till en början fanns en tanke om att studera de tio största kommunerna baserat på befolkning, men vid en närmare granskning av deras styrdokument upptäcktes att många av de största kommunerna endast har styrdokument från innan år 2020 vilket försvårar en balanserad och nyanserad analys. De studerade kommunerna som slutligen valdes ut är alla med i de tio största kommunerna, men mellan de två första och de tre sista finns ett ganska stor skillnad i befolkningsmängd.

Dilemmat med att använda ett målstyrt urval på detta vis är att det kan riskera ge en snedvriden bild av hur det ser ut i Sverige. Samtidigt diskuteras redan att generaliserbarhet över lag inte är möjligt i lika hög grad inom kvalitativ forskning. Att generalisera är därför inte målet med studien. Dessutom motiveras urvalet ytterligare då en studie av kommuner som utgör någon av de tio största kommunerna, befolkningsmässigt, i Sverige innebär en samhällsrelevans då resultatet blir applicerbart för fler.

Man skulle kunna tänka sig att ett mindre urval hade varit lämpligt för att på så sätt även hinna göra intervjuer med tjänstepersoner från några av kommunerna som ett komplement till dokumentstudien. I studien har dock inte några intervjuer genomförts och detta är framför allt baserat på uppsatsens tidsram då förberedelser till intervju, intervjun och efterarbetet tar mycket tid. Då denna studie är ämnad att fokusera på vad som skrivs av de olika kommunerna och analysera hur barnkonventionen översätts och anpassas till det kommunala i deras egen kontext genom att studera dokument, skrifter, instruktioner och narrativ, för att på så sätt se hur de tar till sig samt implementerar de riktlinjer som finns kring

barnkonventionen ansågs dokumentstudie vara den bäst ämnade metoden. Dessutom motiveras detta ytterligare genom avgränsningen att syftet inte är att studera hur barnkonventionen ”görs i praktiken” hos de olika kommunerna.

Samtliga dokument som använts och analyserats har varit någon typ av kommunalt styrdokument och har innehållit information om vilka riktlinjer den fysiska planeringen genomförs efter i de olika kommunerna. Bryman (2018) diskuterar att när det gäller kvalitativa studier är det viktigt att både urval och antal återspeglar uppsatsens syfte så att det insamlade materialet ger ett underlag som det därefter är möjligt att besvara frågeställningarna utefter. Därför lades fokus på att studera tillräckligt många dokument tills att en teoretisk mättnad upplevdes, det vill säga tills det fanns tillräckligt med material att arbeta med för att kunna svara tillfredsställande på arbetets problemformulering och frågeställningar.

Följande dokument har studerats och analyserats:

- Stockholms kommuns vision samt delar ur Översiktsplan
- Göteborgs kommuns Översiktsplan samt delar ur budgeten för år 2023
- Uppsala kommuns fokusmål samt Översiktsplan med tillhörande aktualitetsförklaring
- Helsingborgs kommuns Översiktsplan
- Jönköping kommuns nya Översiktsplan

Se kapitel 4.1 för närmare beskrivning av kommunerna och de olika dokumenten.

3.2.2 Kodnings-och analysprocessen

Den kvalitativa analysprocessen beskrivs av Hjerm med flera (2014) sakna ett etablerat svenskt namn, och talas ofta om enligt det engelska namnet ”the constant comparative method”. Detta refererar till hur forskaren i en kvalitativ analysprocess ständigt behöver jämföra mönster, gamla som nya, data, teoretiska perspektiv och tidigare forskning på området. Trots att processen innebär ett konstant jämförande kan den för tydlighetens skull delas upp i tre nivåer:

1. Förenkling av data (kodning)
2. Genomgång av data (tematisering)
3. Slutsatser och verifiering (summering)

I följande kapitel kommer kodnings-och analysprocessen i varje nivå för denna studie presenteras och beskrivas. För att göra arbetsprocessen extra tydlig kommer detta presenteras med hjälp av förtydligande tabeller. Färgsättningen i tabellerna gör ingen skillnad på materialet, den finns endast för att skilja de olika kategorierna och temana åt.

Förenklingen av datan (kodningen) innebär kortfattat att finna mönster och att göra det insamlade materialet mer hanterbart innan tematiseringen. Materialet ska under denna process reduceras till att i slutändan endast utgöras av sådant som är av betydelse för arbetet. Kodningen utgör en viktig och stor del av analysprocessen då den avgör hur väl ordnat materialet görs och därmed hur lätt tematiseringen och summeringen blir (Hjerm, 2014). I arbetet med kodningen har nyckelpassager identifierats i de studerade dokumenten och tillskrivits koder, koderna utgörs av inslag i datan som anses vara uttryck av samma sak, se figur 3:1.

Meningsenhet	Kodning
”Stockholm är världsledande i arbetet med att leva upp till de mänskliga rättigheterna och i att tillgodose barnens rättigheter”	Barnkonventionen
”Alla barn får- oavsett bakgrund och förutsättningar- sina rättigheter tillgodosedda...”	Barnkonventionen
”Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor och att skyddas från droger, inget barn ska behöva uppleva våld eller förtryck”	Barnkonventionen
”.. Det skapar en levande stad där alla barn och ungdomar erbjuds en trygg och inspirerande uppväxtmiljö med plats för lek, kreativitet och vila”	Barnkonventionen
”Barn och unga ges möjlighet att ha inflytande över stadens utveckling. Staden värdesätter och lyssnar på allas synpunkter”	Barns perspektiv
”Barnens vägar till skolan och fritidsaktiviteter är trygga och säkra”	Barnperspektiv

Figur 3:1. Visar hur kodning genomförts i Stockholms kommuns vision. Den beskriver vilka meningsenheter som legat till grund för vilka koder.

Kodningen har fungerat som ett sätt att ordna det studerade materialet, vilket i denna studie har utgjorts av kommunala styrdokument. Genom kodningen har ett tematiskt ramverk skapats vilket har underlättat i processen att identifiera olika teman (Hjerm m.fl., 2014). Vidare upptäcktes under arbetet med kodningen att ett sökande efter enbart barnkonventionen eller formuleringar som tyder på att barnkonventionen tagits hänsyn till i arbetet, inte räckte för att ge teoretisk mättnad. Därför bestämdes ganska tidigt i arbetet att kodningen skulle utvidgas till att även innefatta sökning efter begreppen barnperspektiv och barns perspektiv, samt meningsenheter som omedvetet eller medvetet uttrycker dessa. Enligt barnkonventionen så har alla barn rätt att bli lyssnade till och att få säga sina åsikter och med detta i åtanke utvidgades kodningen till att ta med uttryck som kan ses härstamma i att styrdokumentet har präglats av ett barns perspektiv, framför allt då detta kan argumenteras visa på att hänsyn tas till barnkonventionens regleringar. Dessutom kan formuleringar kring barnperspektiv och barns perspektiv ofta bestå av innehåll som kommer

från att barnkonventionen har implementerats. Däremot fanns fortfarande en förhoppning och önskan om att kunna se ett tydligt och uttryckligt fokus på barnkonventionen, vilket gick i vissa kommuner, se figur 3:2. I andra kommuner däremot behövdes utvidgningen av koder då policyimplementeringen inte ännu lämnat ett starkt nog avtryck, där behövde även barnperspektivet och barns perspektiv kodas.

Meningsenhet	Kodning
<p>”Transporterna ska vara tillgängliga och ske med hänsyn till säkerhet, miljö och hälsa. Enligt barnkonventionen ska barn med funktionsnedsättning ha samma rättigheter och möjligheter att delta i samhället som andra barn.”</p>	Barnkonventionen
<p>”Hur vi bygger staden sätter ramarna för och ger olika möjligheter för olika grupper i samhället både att leva sitt vardagsliv och att vara aktiva medborgare. Beroende av hur vi rör oss i staden, vilka färdmedel vi väljer, vilka målpunkter vi har och vår upplevda trygghet kommer vi ha olika önskemål om hur staden organiseras och utformas. Inkluderande stadsbyggnad strävar efter att göra det lika enkelt för kvinnor och män, flickor och pojkar i alla åldrar, funktionsvariationer och etniciteter att leva sitt vardagsliv i staden. Eftersom vi har olika önskemål är det också viktigt att få med olika perspektiv i planeringsprocessen.”</p>	Barnkonventionen
<p>”Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla. Funktionshinderspolitiken i Sverige syftar till ett jämlikt samhälle med mångfald som grund där varje människa har rätt till full delaktighet, oavsett funktionsförmåga. Enligt barnkonventionen har barn rätt till lek, vila och fritid.”</p>	Barnkonventionen
<p>”I planeringen och vid skötsel av grönytor särskilt beakta barnens lekmiljöer samt de områden som används av skolor och förskolor.”</p>	Barnkonventionen
<p>”Barns och ungas delaktighet och inflytande i frågor som rör staden och de själva är en resurs i planeringsprocessen och särskilda former för barns och ungas delaktighet ska utvecklas.</p>	Barnkonventionen

Figur 3:2. Figuren visar hur kodning genomförts i en del av Jönköping kommuns nya översiktsplan, *utbyggnadsstrategi 200 000 för tätorten*. Den visar den kommun som tydligast implementerat barnkonventionen i sitt styrdokument.

Innan arbetet med tematisering av de koder som tagits fram för materialet påbörjades, gjordes en kategorisering av koderna för att sedan möjliggöra en tydlig koppling till studiens olika teman. Framför allt upplevdes ett behov av detta för att kunna svara på arbetets andra frågeställning, *Vilka faktorer påverkar hur en ny policy implementeras i kommunalt arbete?* Genom att basera kategoriseringen på Røviks (2008) översättningsteori (se kapitel 2.2) kunde koderna kopplas till varsin kategori, se figur 3:3.

Meningsenhet	Kodning	Kategori
”Vi ska bygga attraktiva miljöer utifrån bland annat barnets perspektiv som lockar barnfamiljer att stanna i Helsingborgs stad”	Barns perspektiv	Översättarna
”Vi skapar varierade och trygga offentliga rum och gör det möjligt för barn att leka och utforska sin närmiljö på egen hand....”	Barnkonventionen	Effekter
”Vårt mål när vi utvecklar våra orter är att maximera de områden där barn kan röra sig själva. Det innebär till exempel att vi anpassar hastigheten på gator samt knyter ihop områden med gröna stråk. För att utveckla barnvänliga orter krävs det därför att vi utformar hela bostadsområdenas struktur med ett barnperspektiv i åtanke”.	Barnperspektiv	Bevekelsegrunder
”Det är också grundläggande att barn har möjlighet till en aktiv vistelse utomhus som stimulerar deras lärande, fysiska hälsa och fantasi”.	Barnkonventionen	Effekter

Figur 3:3. Visar hur kategorisering genomförts i Helsingborgs kommuns översiktsplan.

Efter kodningen och kategorisering kommer tematisering. Vid sökandet efter teman rekommenderar Ryan & Bernard (2003 i Bryman 2018) att forskaren bör hålla ögonen öppna efter ett antal olika möjliga teman, av dessa valdes sedan ett tema ut för att appliceras på studien, användningen av teoribaserade begrepp som utgångspunkt för teman.

Det teorirelaterade material och begrepp som utgör utgångspunkter för teman är Lundquist treenighet (1992):

- *Vilja* som kopplas till koden Barnperspektiv och kategorin Bevekelsegrunder.
- *Kunna* som kopplas till koden Barnkonventionen och kategorin Effekter.
- *Förstå* som kopplas till koden Barns perspektiv och kategorin Översättarna.

Genom att basera de tidigare kategorierna på Røviks (2008) översättningsteori upptäcktes ganska snabbt i genomgången av empirin att Lundquist treenighet (1992) utgjorde naturliga teman för arbetet. Se kapitel 3.3.4 för operationalisering, och se figur 3:4 för exempel på hur tematiseringen ser ut.

Meningsenhet	Kodning	Kategori	Tema
”I Uppsala ska barn och unga ha en god och trygg uppväxtmiljö som präglas av framtidstro och samhörighet”	Barnkonventionen	Effekter	Kunna
”Att investera i barns utveckling är en av de viktigaste vägarna till social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa och utbildning”	Barnkonventionen	Effekter	Kunna
”Barnets bästa ska alltid sättas i främsta rummet”	Barnkonventionen	Effekter	Kunna
”Barnperspektivet ska genomsyra stadsplaneringen”	Barnperspektiv	Bevekelsegrunder	Vilja

Figur 3:4. Visar hur tematisering genomförts i Uppsala kommuns fokusmål.

3.3 Metodreflektion

3.3.1 Trovärdighet, överförbarhet och pålitlighet

Med kvalitativa undersökningar söks ofta svar på tankar, beteenden, mönster och uppfattningar hos den eller det studerade objektet, svar som kan vara vitt skilda beroende på tidpunkt. Bryman (2018) diskuterar därför hur relevanta de typiska mät-begreppen reliabilitet och validitet är för kvalitativ forskning. Då exempelvis mätning inte är fokuset för denna studie blir frågan om validitet inte heller särskilt betydelsefull. I stället föreslås alternativa bedömningar av kvalitativa undersökningar, som kommer att användas i denna studie. I synnerhet läggs fokus på tillförlitlighet samt äkthet. Tillförlitligheten delas i sin tur upp i tre delar där den första utgörs av trovärdighet.

Trovärdighet motsvarar intern validitet och handlar kortfattat om hur pass acceptabel tolkningen /analysen /slutsatserna är i andras ögon. Genom att säkerställa att studien förhåller sig till de regler som finns och att möjliga medverkande får läsa rapporten för att se att denne och forskaren ser på verkligheten på samma sätt, så skapas trovärdighet. Då denna studie endast utgår från policydokument är det därför viktigt att ha en medvetenhet kring att forskaren själv kan bli en del av analysen. Sättet empirin tolkas på påverkar resultatet, beroende på hur sakligt och reflekterande jag kan förhålla mig till den insamlade datan, kan

resultatet analyseras olika vilket är varför en medvetenhet kring trovärdighet behövs och har funnits genom studiens gång.

Den andra delen av tillförlitligheten är överförbarhet vilken motsvarar extern validitet i kvantitativ forskning och handlar om hur pass överförbar en tolkning/analys/slutsats är till en annan kontext. Tolkningen/analysen/slutsatsen bör beskrivas på ett sätt så att det är möjligt att bedöma överförbarheten. Med överförbarhet ges möjlighet att studien kan användas som stöd för annan forskning. För att säkra att studien har en så hög överförbarhet som möjligt har analysen formulerats på ett sådant sätt att den är så bred som möjligt, utan att för den sakens skull sakna noggranna och skildrande beskrivningar. Till sist kommer delen om pålitlighet vilken motsvarar reliabilitet och handlar om ifall den tolkning, analys och slutsatser som gjorts i arbetet har en grund. Finns det möjligheter för andra att granska dem? Betoning läggs här på att ett bra metodkapitel har betydelse, där forskningsprocesser behöver förklaras då det annars inte går att skapa pålitlighet. För att säkra denna studies pålitlighet har mycket fokus lagts på att skapa ett bra och tydligt metodkapitel som beskriver arbetsprocessen med text och med förtydligande tabeller.

Äktheten talar i sin tur om ett par kriterier som väcker mer generella frågor kring forskningspolitiska konsekvenser i allmänhet, framför allt att ge en rättvis bild och olika typer av autencitet. Både tillförlitlighet och äkthet fokuserar mycket på analys och slutsatser. Avslutningsvis beskriver Bryman (2018) att kvalitativa forskningsresultat kan vara svåra att generalisera utöver den situation de producerades i. Kvalitativa forskningsresultat ska därför fokuseras till teori snarare än till populationer, och det är därför mitt fokus kommer ligga på kvaliteten på de teoretiska slutsatser som grundas på de data som tas fram.

Hjern med flera (2014) diskuterar hur ett väldigt vanligt antagande är att kvantitativa resultat går att generalisera på ett sätt som inte är möjligt med kvalitativa resultat. Detta är dock något som endast är sant om diskussionen kring generaliserbarhet sker i en strikt statistisk bemärkelse. Det är möjligt att generalisera kvalitativa resultat till andra sammanhang utöver de som är direkt studerade, vilket då även kan leda till utvecklande av teorier med generell tillämpning. Något som är viktigt att poängtera är att intresset bakom en studie allt som oftast faktiskt är att generalisera oavsett vilken metod som används.

3.3.2 Källkritik

I denna studie bedöms de källor som har använts vara tillförlitliga. I bakgrund-och teorikapitlet används referenser till författare som publicerat mycket inom sina områden och som är välkända. För att hitta facklitteratur har framför allt Karlstads universitets söktjänst OneSearch och bibliotekskatalog använts. De vetenskapliga artiklar som har använts är peer reviewed och av dessa synades även referenslistan för att identifiera ytterligare relevant litteratur. De dokument som har analyserats anses vara tillförlitliga, för att avgöra detta har reflektion skett kring vem eller vilka som står bakom dokumentet, hur gammalt dokumentet är, och i vilket syfte dokumentet har skapats. Dock är det alltid viktigt att vara kritisk mot att informationen som finns i de styrdokument som analyserats kan vara vinklade till den specifika kommunens egna intressen.

3.3.3 Etiska överväganden

Forskning utgör en stor och viktig del av samhället. Av denna anledning är det även viktigt att den forskning som produceras håller hög kvalitet, riktar in sig på rätt frågor samt bedrivs på rätt sätt, något som även kallas forskningskravet. Den empiri som har samlats in i arbetet kommer från upplagda, offentliga dokument rörande fysisk planering på de olika kommunernas hemsidor. Därför behöver inte hänsyn tas till etiska aspekter på samma sätt som hade krävts vid exempelvis intervjuer som insamlingsmetod. Etiska frågor kring empiri från internet skiljer sig från de fyra huvudkraven informationskrav, samtyckeskrav, konfidentialitetskrav och nyttjandekrav. Etiska överväganden baseras därför i stället på vad Bryman (2018) diskuterar. Idag är distinktionen mellan offentligt och privat på internet svårtolkat och omstritt, vilket även gör de etiska övervägandena svåra. I de fall utsagor finns publicerade på hemsidor som varken kräver medlemskap eller lösenord kan dessa användas fritt, utan särskilda etiska överväganden eller samtycke. Detta förutsätter dock att individers (om det finns särskilda individer med) anonymitet skyddas. Om det inte kan säkerställas behövs ett samtyckeskrav.

Däremot bör fokus läggas vid huruvida jag som forskare eventuellt kan påverka empirin jag samlar in och slutligen analysen av det insamlade materialet. Genom arbetets gång har ett stort fokus kontinuerligt lagts på att fortsatt vara objektiv till det som studeras och de resultat som tas fram. Dessutom har stor vikt lagts vid att så rättvist som möjligt tolka de olika styrdokument. Detta innebär inte att det är omöjligt för mig som forskare att påverka studien, men genom att under hela arbetets gång vara medveten kring dessa frågor anses objektiviteten mötas.

3.3.4 Operationalisering

Operationalisering innebär kortfattat en beskrivning av hur man mäter det man ska mäta, att göra frågeställningarna för studien mätbara. Syftet med operationalisering är att skapa välgrundade övergångar mellan den teori som tas upp och verkligheten. Genom att undersöka och bekräfta teorin i den miljö som frågan uppkommit ur kan arbetets syfte och frågeställningar besvaras. För att kunna göra detta behöver det teoretiska ramverket omformuleras till något mätbart, ofta till indikatorer, vilket sker i form av en operationalisering (Bryman, 2018).

Med utgångspunkt i detta kommer operationalisering göras och förklaras för hur graden av implementering av barnkonventionen i respektive kommun gjorts mätbart. Först och främst har arbetet med empirin gått ut mycket på att analysera hur kommunerna väljer att skriva om barnkonventionen i sina styrdokument, sker det endast för att de måste eller för att de vill och kan applicera policyn på sitt eget arbete? Dessutom har jag även valt att leta efter begrepp som barnperspektiv och barns perspektiv då dessa ofta skrivs om i ett sammanhang som kan tolkas komma ur styrregler från barnkonventionen. Detta tillsammans med implementeringsteorin *förstå, vilja* och *kunna* av Lundquist (1992) som påvisar vad som antingen kan främja eller hämma en implementeringsprocess har använts för att göra frågeställningarna mätbara.

Baserat på detta utgör barnkonventionen, barnperspektiv och barns perspektiv operationalisering till hur policyn implementeras i de studerade kommunerna. På så sätt besvaras även arbetets syfte, problemformulering och forskningsfråga 1. Att leta efter begrepp som barnperspektiv och barns perspektiv utöver att endast fokusera på barnkonventionen görs då dessa ofta skrivs om i ett sammanhang som kan tolkas komma ur styrregler från barnkonventionen. Tillsammans med implementeringsteorin *förstå, vilja* och *kunna* av Lundquist (1992) vilken påvisar vad som antingen kan främja eller hämma en implementeringsprocess har begreppen använts för att göra frågeställningarna mätbara.

Teorierna om översättning samt implementeringsfaktorer kommer utgöra operationalisering till vilka faktorer som kan påverka graden av implementering och relateras till arbetets koder och kategorier. Detta besvarar då arbetets syfte, problemformulering och forskningsfråga 2.

Barns perspektiv har valts som operationalisering till **översättarna** samt till **förstå**

Barnperspektiv har valts som operationalisering till **bevekelsegrunder** samt till **vilja**

Barnkonventionen har valts som operationalisering till **effekter** samt till **kunna**

4. Resultat

I detta kapitel kommer resultatet från det empiriska arbetet presenteras. Innan resultatet presenteras inleds kapitlet med en kort bakgrundsdel kring varje kommuns styrdokument som utgjort uppsatsens empiri. Därefter följer ett kapitel med de resultatdelar som anses vara relevanta för att besvara studiens syfte samt frågeställningar genom tematiseringen som presenterades i kapitel 3. Materialet som utgör resultatet är strukturerat efter Lundquist (1992) teman kunna, vilja och förstå för att på ett enkelt sätt presentera tydliga teman som hittats i varje kommun. För att tydligt visualisera och synliggöra resultatet kodades graden av vilja, kunna och förstå på en fem gradig skala, det samma gällde för graden genomförande. På skalan, som är en egenuppskattning, utgör 1 en låg grad och 5 en hög grad. Detta baseras på en egen tolkning av vad som går att utläsa i styrdokumentet, huruvida kommunerna vill, kan och förstår samt hur detta genomförs (eller ska genomföras). Genom att senare addera de olika graderingarna kunde ett medelvärde plockas ut vilket gav den totala positioneringen, se avsnitt 4.5.

Vidare kommer resultatet här att presenteras kort som en neutral genomgång av utfallet av kodningen, och i slutet presenteras en sammanfattning av kommunernas totala positionering totalt sett. För en mer utförlig analys och diskussion kring mönster och koppling mellan presenterad teori samt studiens resultat, se kapitel 5.

4.1 Analyserade styrdokument

De styrdokument som legat till grund för analysen av Stockholms kommun är dels deras vision, vision 2040-möjligheternas Stockholm. Styrdokumentet uppdaterades år 2020 och ska ligga till grund för hur kommunen som organisation ska arbeta för att skapa morgondagens välfärd och formulera en gemensam riktning och bygger på tre målområden: en mångsidig storstad för alla, hållbart växande och dynamisk samt smart och innovativ storstad. Den bygger mycket på att kommunen år 2040 kommer att bestå av cirka 1,3 miljoner människor, där en stor del kommer att utgöras av barn (Stockholms stad, 2020). Utöver visionen har även delar av översiktsplanen analyserats (Stockholms stad, 2018).

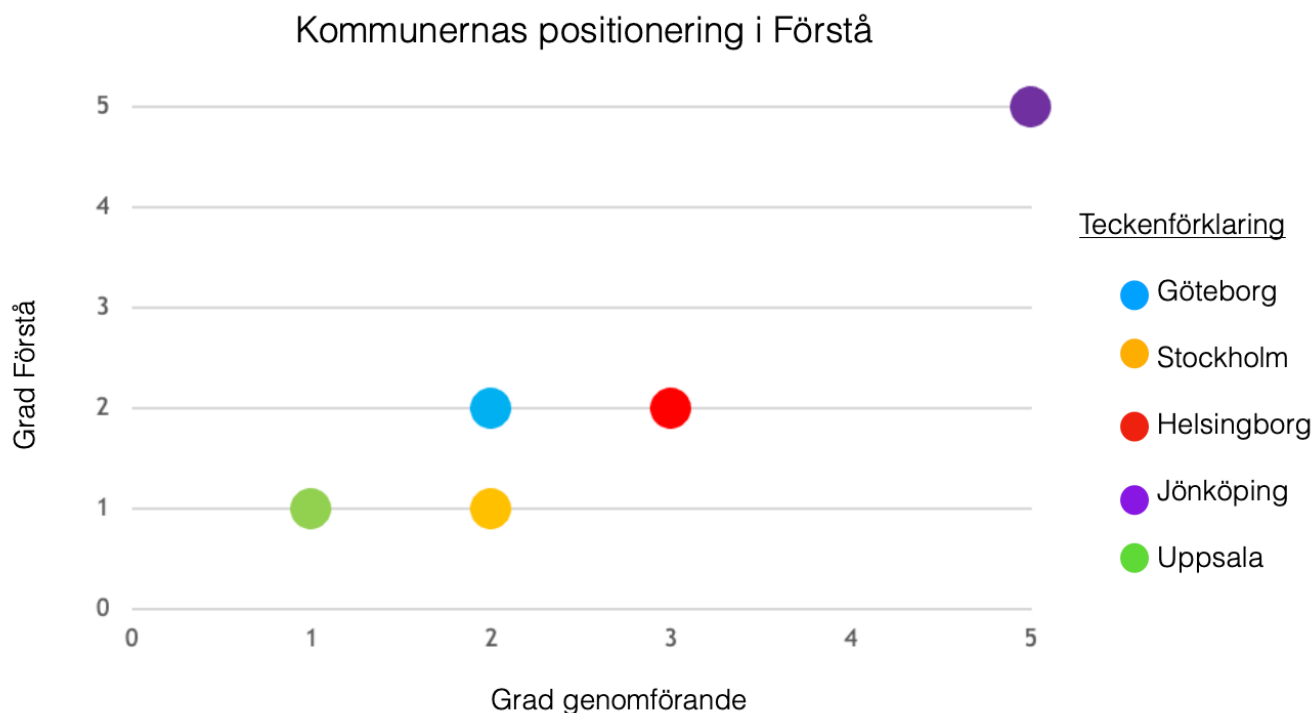
De dokument som legat till grund för analysen av Göteborgs kommun är deras översiktsplan, Översiktsplan för Göteborg, vilken antogs år 2022. Översiktsplanen har en central del i arbetet för kommunens utveckling men är inte ett juridiskt bindande dokument. I styrdokumentet formuleras en bild av Göteborg kommun som internationellt erkänd som en förebild för hållbar tillväxt. Kommunen ska vara hållbar, öppen för alla samtidigt som den fortsätter växa i stadig takt. Även delar av Göteborgs stads budget för år 2023 har varit föremål för analys (Göteborgs stad, 2023).

Vidare vad gäller Uppsala kommun är det kommunens fokusmål som har legat till grund för analys, vilka används på samma sätt som en vision. Fokusmålen fungerar som riktlinjer vilka de förtroendevalda i kommunen sedan styr utefter. Fokusmålen är totalt fyra och formulerades år 2023 (Fokusmål, 2023). Utöver fokusmålen har delar av översiktsplanen med gällande aktualitetsförklaring fungerat som grund för analysen (Aktualitetsförklaring, 2020). För Helsingborgs kommun är det översiktsplanen (2021) som legat till grund för analysen av. Precis som andra översiktsplaner är den central i arbetet för kommunens utveckling och formar strukturerna för grönska, näringsliv, bostadsbyggande och infrastruktur fram till år 2050 men är inte juridiskt bindande. Slutligen är de dokument som legat till grund för analysen av Jönköpings kommun den tidigare översiktsplanen (2016) tillsammans med utbyggnadsstrategin (2023). Under våren 2023 formulerades en utbyggnadsstrategi som ett komplement och en uppdatering på den gamla översiktsplanen. Utbyggnadsstrategin, ”utbyggnadsstrategi 200 000 invånare ” är uppdelad i två delar där den första delen berör den centrala tätorten och denna del är antagen av kommunfullmäktige. Den andra delen berör kommunens mindre tätorter och landsbygd och är på samråd fram till den 31 maj 2023. Tillsammans kommer de två planerna sedan utgöra kommunens nya översiktsplan (Jönköpings kommun, 2023).

4.2 Förstå

I arbetet med kodning och tematisering har graden av implementering av barns perspektiv i styrdokument, alltså bakomliggande faktorer så som förutsättningar och resurser som påverkar organisationen operationaliserats till *Förstå*, från Lundquists teori kunna, vilja och förstå (Lundquist, 1992). Här läggs fokus på översättarna av policyimplementering av nationella riktlinjer. För att denna process ska vara god krävs att den som implementerar policyn förstår den, ofta på detaljnivå. Genom att studera hur översättarna använder sig av begreppet barns perspektiv är det möjligt att se graden av implementering av barnkonventionen. Detta då de kommuner som fokuserar mycket på barnperspektiv eller endast skriver om barn i sammanhang där de talar om ”alla invånare” inte kan ha förstått den nationella riktlinjen lika tydligt som de kommuner som skriver specifikt om barnkonventionen eller barns perspektiv. För att se kommunernas position gentemot varandra i temat *förstå*, se figur 4:1.

Figur 4:1. Diagrammet visar kommunernas positionering i temat *Förstå*.

Av de kommuner som utgjort objekt för studien är det framförallt Jönköpings kommun som på ett tydligt sätt berör barns perspektiv begripligt och ofta i sina styrdokument. I översiktsplanen går det att läsa följande: ”Kommunens mål är att fler barn går och cyklar till skolan/fritidsaktiviteter och att trafikmiljöerna kring skolor utformas på ett trafiksäkert och tryggt sätt med barnens förutsättningar och behov” (Jönköpings kommun, 2023, s.6). De fortsätter sedan med ”barns och ungas delaktighet och inflytande i frågor som rör fysisk planering och de själva är en resurs i planeringsprocessen och särskilda former för barns och ungas delaktighet ska utvecklas” (Jönköpings kommun, 2023, s.74).

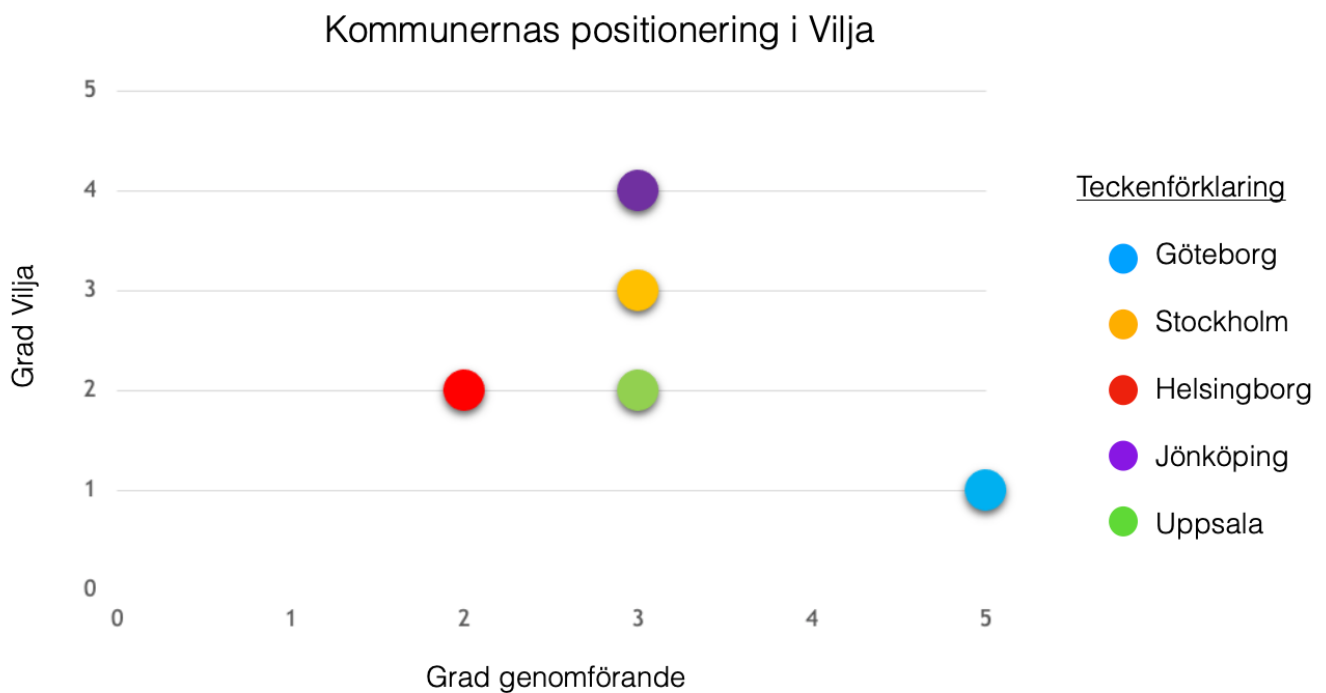
Det tydliga fokuset på barns perspektiv i styrdokument inom Jönköpings kommun präglas av och präglar även arbetet kring dialog med barn i planeringsprocessen. De beskriver själva hur ” Jönköpings kommun ska synliggöra, belysa och beakta barnperspektivet (vuxna ögon på barns miljö) och barns egna perspektiv i planeringen. Barnkonsekvensanalyser utifrån barnets rättigheter och barnkonventionen kan vara ett redskap” (Jönköpings kommun, 2023, s.75). Resultatet kan bero på att barns perspektiv ofta går hand i hand med vad som gäller för barnkonventionen och god implementering av den. För vidare diskussion kring detta, se rubrik 5.1.

Utöver Jönköping finns det även ett par andra kommuner som under översiktsplaneringsprocessen haft dialog med barn, vilket kan innebära att den färdiga översiktsplanen präglas av barns perspektiv trots att detta inte är något som skrivs ut. Göteborgs stad har i arbetet med sin översiktsplan (2022) för första gången någonsin låtit barn och unga vara med och bidragit med sin kunskap, sina erfarenheter och synpunkter till den nya översiktsplanen. Resultatet från dialogen beskriver de ha präglat översiktsplanen, om än dock med omformuleringar så att det ska passa in. Även Helsingborg har haft barn och ungdomar som en prioriterad målgrupp och för att särskilt fånga barnets perspektiv på deras platsspecifika ort skedde dialog med totalt cirka 300 barn mellan 9–12 år. Syftet med detta var att integrera barnets perspektiv i översiktsplanen genom att testa och utveckla nya metoder för dialog med barn i fysisk planering. Däremot framförs samtidigt en poängtering om att målgruppen framförallt inkluderades då detta var ett önskemål från den politiska beredningen, vilket kan vara en anledning till att barns perspektiv inte syns vidare mycket i den färdiga översiktsplanen.

Två kommuner vars styrdokument präglas av en avsaknad av att tydligt implementera barns perspektiv är Stockholm och Uppsala. I Stockholms kommun uttalas följande: ”barn och unga ges möjlighet att ha inflytande över stadens utveckling. Staden värdesätter och lyssnar på alla synpunkter” (Stockholms kommun, 2020 s.9). Samtidigt är detta något som inte avspeglas i resterande av dokumentet, som oftare uttrycker saker som tyder på att barns bästa beaktas, men att det sker ur ett vuxet perspektiv snarare än ett barns. Uppsala kommun är den kommun som i detta tema sticker ut allra mest, då de helt verkar sakna ett barns perspektiv på styrdokumentet. Däremot finns det många formuleringar som skriver om alla invånare, vilket i praktiken kan antas innefatta även barn trots att det inte görs tydligt att det gör det (Uppsala kommun, 2016; Uppsala kommun, 2020; Uppsala kommun, 2023).

4.3 Vilja

Även i resultatets andra tema har graden av implementering av barnkonventionen operationaliserats, men denna gång genom att leta efter barnperspektiv i styrdokumentet och på så sätt se graden av *Vilja*. För att en implementeringsprocess ska vara lyckad krävs det en genuin vilja och motivation att genomföra implementeringen, om attityden istället är negativ redan från början så kommer detta att synas i utfallet. Genom att leta efter barnperspektiv (att undersöka barnets bästa utan att fråga barnet själv) går det även att se graden av *vilja* (eller lust) att ta in barnen och då även barnkonventionen i organisationen. För att se kommunernas position gentemot varandra i temat *vilja*, se figur 4:2.

Figur 4:2. Diagrammet visar kommunernas positionering i temat *Vilja*.

Av de kommuner som utgör objekt för studiens undersökning finns det framförallt en kommun som tydligt skriver endast om barnperspektiv snarare än barns perspektiv eller barnkonventionen i sina styrdokument – Göteborgs kommun. Genom uttalanden så som att barnperspektivet ska genomsyra hela kommunens arbete samt att barnperspektivet även ska genomsyra det sociala arbetet utan vidare beskrivning av hur dessa mål ska införlivas så uppvisar kommunen en låg grad av *vilja* och lust att införliva den nationella riktlinjen barnkonventionen (Göteborgs kommun, 2023).

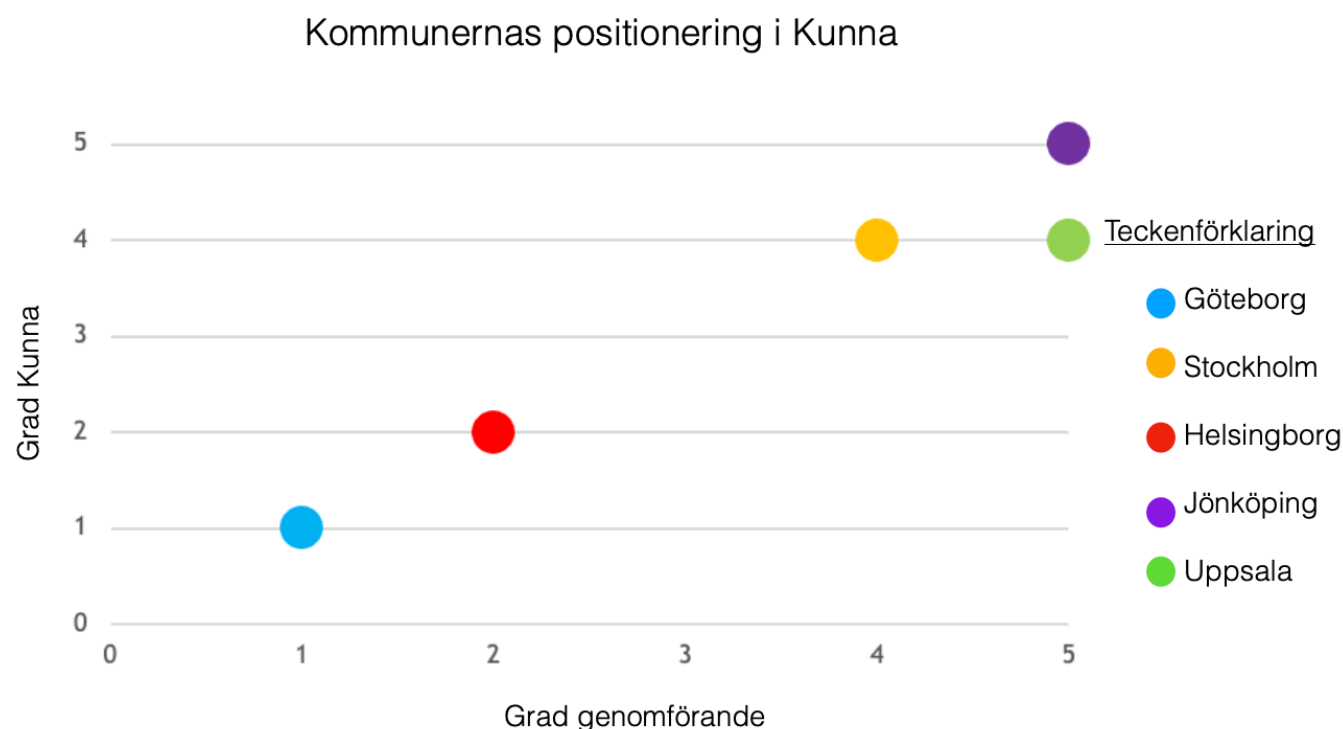
I Översiktsplanen (Göteborgs kommun, 2022) läggs ett nästan obefintligt fokus på saker så som barnrätt, barnperspektiv, barnkonventionen och så vidare. Bland de viktigaste målen som kommunen behöver svara emot, bland annat Agenda 2030, Göteborgs miljö- och klimatprogram, program för jämlik stad, riktlinjer för bostadsförsörjning, varken syns eller nämns barnkonventionen eller barns perspektiv trots att kommunen själva beskriver att de inför arbetet med översiktsplanen har involverat barn och unga för att på så vis fånga barns egna perspektiv på den långsiktiga utvecklingen av staden. I den del av översiktsplanen vilken beskriver sociala konsekvenser och som ofta kan präglas av barnkonsekvensanalyser eller tydligt beskriva konsekvenser för barn i kommunen läggs fokus på vad barn kan må dåligt av, inte hur kommunen och deras styrdokument arbetar för att motverka konsekvenser och säkerställa barns välmående eller bästa.

Det finns även andra kommuner som använder sig av begreppet och perspektivet barnperspektiv, ett exempel på detta är Uppsala kommun som skriver att ”barnperspektivet ska genomsyra stadsplaneringen”

(Fokusmål 4 i fokusmålen, Uppsala kommun, 2023). Även Jönköping, Helsingborg och Stockholms kommun närmar sig barnperspektivet på samma sätt, genom att kort nämna att det är ett perspektiv som ska genomsyra den fysiska planeringen i kommunen. Samtidigt är dessa kommuner även duktiga på att ta upp antingen barns perspektiv som mer tydligt speglar barnkonventionen, eller helt enkelt skriver med och om barnkonventionen på ett tydligt sätt och i hög grad. Detta gör att dessa kommuner placerar sig högre i garderingen av *vilja*, men något lägre i garderingen av själva genomförandet (Jönköping kommun, 2023; Helsingborg kommun, 2021; Stockholms kommun, 2020).

4.4 Kunna

Det sista temat i resultatet är *Kunna* vilket har utgjort operationalisering för barnkonventionen. Beroende på vilka förutsättningar och resurser som påverkar organisationen kan policyimplementeringen av olika nationella riktlinjer se olika ut. Arbetets övergripande syfte är att på lokal nivå förstå hur dessa riktlinjer i sin policyimplementering anpassas, förverkligas eller inte förverkligas utifrån platsbaserade förutsättningar och sammanhang vilket även är vad resultatet relateras till. För att se kommunernas position gentemot varandra i temat *kunna*, se figur 4:3.

Figur 4:3. Diagrammet visar kommunernas positionering i temat *Kunna*.

Av de kommuner som utgjort objekt för studiens undersökning finns det totalt tre av fem som påvisar ett starkt fokus på barnkonventionen, och därmed att *kunna* införliva den nationella riktlinjen i sin policyimplementering i sina styrdokument. Dessa tre är Stockholm, Uppsala och Jönköping. I de

analyserade styrdokumenterna hos de tre kommunerna nämns, berörs och poängteras barnkonventionen oftare än i de andra och styrdokumenterna i stort präglas även av ett medvetet, eller omedvetet, tydligt fokus på att implementera barnkonventionen i kommunens arbete. Ett exempel på detta kan ses i Jönköpings kommun där följande går att utläsa i arbetet kring en inkluderande och hållbar urbanisering: ”barnkonventionen som numera är svensk lag innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt att säga sina åsikter och bli lyssnade till” (Jönköpings kommun, 2023, s.15). Beskrivningen följs sedan upp med en poängtering av hur detta är en del av de lokala delmålen, att säkra allas men framförallt barn och ungas inkludering och deltagande i en hållbar stadsutveckling och urbanisering. Vidare framhävs hur ”barns och ungas delaktighet och inflytande i frågor som rör staden och de själva är en resurs i planeringsprocessen och särskilda former för barns och ungas delaktighet ska utvecklas” (Jönköpings kommun, 2023, s.74–75).

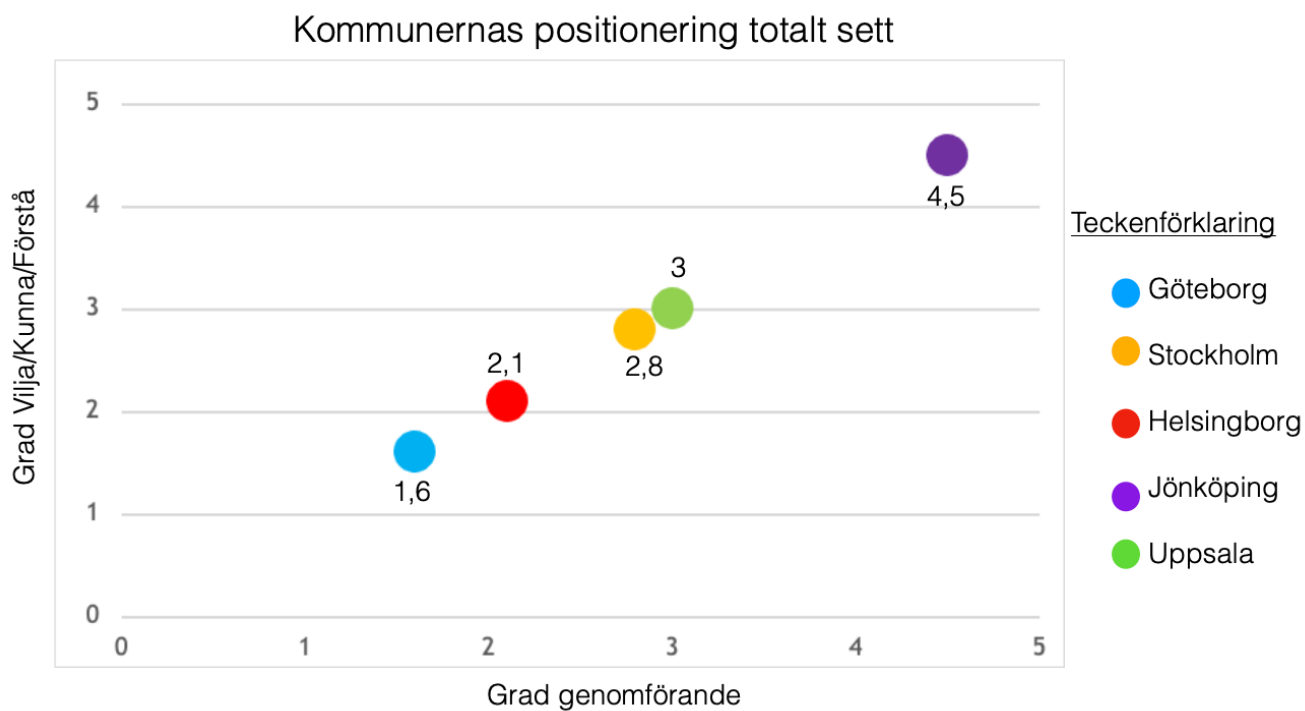
Stockholm och Uppsala närmar sig även samma tema genom att ta upp och beröra meningsenheter så som ”att investera i barns utveckling är en av de viktigaste vägarna till social hållbarhet” (Uppsala kommun, 2023) samt ”Stockholm är världsledande i arbetet med att leva upp till de mänskliga rättigheterna och i att tillgodose barnens rättigheter” (Stockholms kommun, 2020, s.7). Resultatet visar även att inkludering genom dialog och inflytande samt medbestämmande verkar vara ett av sätten som de analyserade kommunerna använder för att implementera barnkonventionen i sitt arbete (Jönköpings kommun, 2023; Uppsala kommun, 2023; Stockholms kommun, 2020).

De två kommuner som visar lägst implementering av barnkonventionen i sina styrdokument är Göteborg och Helsingborg. I översiktsplanen från Göteborg kommun nämns eller berörs inte barnkonventionen ens i de viktigaste målen som kommunen behöver svara mot, där bland annat de globala målen 2030 tas upp (Göteborg kommun, 2022). Helsingborg kommun är om något lite tydligare kring barnkonventionen i sitt styrdokument, där de kort tar upp barns rätt till trygga offentliga rum och att utomhusvistelser ska präglas av stimulering av fysisk hälsa, lärande och fantasi- vilket kan ske genom välplanerad fysisk planering (Helsingborg kommun, 2021).

4.5 Sammanfattning av resultatet

Sammanfattningsvis uppvisar resultatet att kommunerna präglas av olika *vilja*, *möjlighet* och *förståelse* av barnkonventionen och de två perspektiven barns perspektiv och barnperspektiv. Detta går även hand i hand med att kommunerna präglas av olika genomförande av *vilja*, *förstå* och *kunna*. Temat *förstå* syns allra tydligast i Jönköping, Göteborg och Helsingborg men allra minst i Stockholm och Uppsala. Temat *kunna* syns tydligast i Stockholm, Uppsala och Jönköping men allra minst i Helsingborg och Göteborg. Tema *Vilja* är det tema som syns minst totalt av de olika temana och det är endast Göteborg och Uppsala

som uppvisar detta tydligt. I Jönköping, Helsingborg och Stockholm syns detta ganska dåligt. Totalt sett är Jönköping den kommun som i genomsnitt placerar sig högst vad gäller uppvisande av de olika temana och genomförande av dem, samtidigt som Göteborg är den kommun som placerar sig lägst, se figur 4:4.

Figur 4:4. Diagrammet visar kommunernas positionering totalt sett.

5. Analys

Detta kapitel utgör arbetets analytiska diskussion kring det empiriska materialet relaterat till arbetets teoretiska och vetenskapliga förankring. Analysen baseras på studiens två frågeställningar där det under den första diskuteras sådant som kan underlätta en beskrivning av den olika graden implementering, så som olika målkonflikter, hur skillnader syns samt beskriver hur kommunerna gör eller inte gör. Under den andra diskuteras, tolkas och analyseras saker som mer generellt kan påverka att kommunerna gör som de gör eller inte gör genom att se på policyimplementering och översättning ur ett mer övergripande perspektiv.

5.1 Skillnader mellan kommunerna

Att döma utifrån det tidigare presenterade resultatet har kommunerna olika hög grad implementering av den nationella riktlinjen. En kommun som särskilt sticker ut lite bland de studerade kommunerna i sin implementering är Göteborgs kommun, som saknar konsekvensbeskrivningar av sin översiktsplan. Detta skiljer sig från de andra kommunerna som ofta uppvisar fokuset på barnkonventionen framför allt under specifika delar så som konsekvensanalyser. I Göteborg däremot beskrivs av kommunen själv att en översiktsplan är väldigt omfattande och komplex vilket gör att konsekvensbeskrivningen av den blir komplicerad. Samtidigt är det så mycket annat som styr åt vilket håll stads- och samhällsutvecklingen kommer gå, allt från konjunktursvängningar till utvecklingsstrategier. Med detta som bakgrund utgick deras hållbarhetsbedömning från en översiktlig nivå, samtidigt som den saknar prioriteringsordning vilket innebär att de slutgiltiga konsekvenserna kan bli olika beroende vad som sker först och sist i den planerade utbyggnaden av staden.

Genom sättet detta beskrivs av kommunen går det att använda som förklaring till att barnkonventionen inte implementeras så tydligt i styrdokumentet. I utgångspunkterna för de viktigaste målen som översiktsplanen behöver svara upp mot nämns inte barnkonventionen. Med detta, och den egenbeskrivna komplexiteten av en översiktsplan i åtanke går det att fundera över om kommunen påverkas av målkonflikter i sin implementering där andra mål, så som Agenda 2030 väger tyngre och sätter konventionen åt sidan. Detta går att sätta i kontrast till Jönköpings kommun som i sin nya översiktsplan har ett tydligt fokus på barnkonventionen, att implementera denna, och uttrycker tydliga strategier kopplade till resterande av kommunens arbete och mål för att lyckas med detta. Där märks inte målkonflikter mellan konventionen och andra riktlinjer av.

Av alla analyserade styrdokument är Jönköpings kommuns översiktsplan dels det med högst grad av implementering, dels utgör det dokument som är allra nyast av alla analyserade styrdokument då det publicerades i april 2023. Samtidigt är inte styrdokumentet från Jönköping det enda som publicerats efter

att konventionen blev lag, vilket var för tre år sedan. Kan det vara avgörande att kommunen har haft tre år på sig att formulera ett dokument med stort fokus på att implementera konventionen eller kan det finnas andra saker som påverkar varför Jönköping är den kommun med högst implementering? Samtidigt går det att se ett tydligt fokus även i Stockholms kommuns vision, vilken är från 2020. Visserligen finns det även andra aspekter att ta hänsyn till med den, som att det är en vision vilken kan vara mer drömmande än en översiktsplan. Något som däremot är definitivt är att implementeringen bör påverkas av att kommunen är Sveriges, befolkningsmässigt, största kommun med vår huvudstad och huserar vår riksdag. Detta kan innebära att den historiskt sett funnits i framkant vad gäller att producera och införa nationella riktlinjer, processer, policys och ”modeord” då dessa idéer ofta kommer därifrån.

Detta liknas vid vad Røvik (2008) talar om som kontextualisering, vilket sker då idéer tas in i kommunen men nödvändigtvis inte används endast för det, då kontexten de placeras i spelar roll. Att Stockholms och Jönköpings kommun visar ett tydligt fokus på barnkonventionen i sina styrdokument kan bero på att de önskar att leva upp till de normer i samhället som tyder på att kommunen är modern och förändringsinriktad. Samtidigt är det endast Jönköping av de två som tydligt visar hur barnkonventionen ska implementeras och verka tillsammans med kommunens verksamhet. Översättning av den nationella riktlinjen blir bäst i sin policyimplementering om handlingen sker medvetet genom ett försök att skapa en lokal version av en omtalad idé snarare än att implementera den ”för att”. Detta följer även vad Røvik (2008) beskriver, när handlingen *att översätta* är rationell och sker för att skapa verktyg för effektivitet och gott resultat blir oftast översättningen lyckad.

Foucault beskriver att företeelser ter sig olika och tar sig olika uttryck i olika sammanhang (Foucault i Rönnlund och Tollefsen, 2016). Detta syns bland annat i de skillnader som går att utläsa mellan Helsingborg och Uppsala där Uppsala tydligt formulerar sig efter barnkonventionen, samtidigt som något vaga formuleringar används; ”kommunen stärker förutsättningarna för alla människor i alla delar av samhället” och ”alla ska känna sig välkomna och inkluderade i kommunens verksamheter och kunna lita på att få det stöd de behöver av samhället”, som i praktiken innefattar även barn men det görs inte tydligt att man fokuserar även på barns perspektiv, barnrätt eller barnkonventionen. Helsingborg å andra sidan saknar dels ett tydligt fokus på barnkonventionen och nämner dels själva att dialog med barn och unga inför formuleringen av styrdokumentet endast skett på grund av önskemål från den politiska beredningen i syfte att bland annat testa nya metoder för dialog med barn i fysisk planering. Det sistnämnda kan om något ses som ett resultat av att ”tvinga” in nationella riktlinjer i lokala kontexter, där översättarna av riktlinjen varken besitter vilja, lust eller förståelse för att implementera denna.

Detta följer även vad Gondo och Amis (2013) diskuterar, att vår uppfattning av policyöversättning är begränsad av idén att variationer i hur översättning sker beror på medvetet fattade beslut inom

organisationen eller av översättarna. Processen av översättning beror på nivån av medvetet engagemang hos de inblandade, lågt engagemang innebär lägre grad tillämpning och vice versa. Olika svar på en ny policy eller idé inom en organisation kan därför även förknippas antingen med olika nivåer av acceptans av behovet att anta en viss policy samt olika nivåer av medveten reflektion under implementeringen av policyn. Lokala idéer och kontexter är alltså framträdande vad gäller implementeringen av barnkonventionen.

Något som kan påverka på vilket sätt skillnader syns i implementeringen av barnkonventionen i de olika kommunerna är det faktum att sedan barnkonventionen inkorporerades i svensk lagstiftning saknades länge tydliga nationella riktlinjer för hur varje kommun skulle tolka och göra denna i praktiken. Med något otydliga formuleringar som att utvecklingsidéer (och beslut) ska analyseras från ett barnperspektiv så skapas en förståelse för att graden implementering är olika, och ser olika ut mellan kommunerna (Boverket, 2020). Ett genuint dilemma med policyimplementering är att nationella riktlinjer kommer ovanifrån, formulerade så att de ska fungera landet över. Samtidigt präglas kommunerna av olika målkonflikter och olika syn (utom-samt inomorganisatoriskt) på hur bästa praxis ser ut.

Att riktlinjen blev lag utan särskilda krav eller formuleringar på hur detta skulle realiseras går slutligen att se på som en fråga om makt. Vissa kommuner har möjlighet att snabbt anpassa sina styrdokument eller visioner utefter den nya riktlinjen, även om de inte har exakt kunskap om det bästa sättet att göra det samtidigt som vissa kommuner inte har möjligheten. En generell uppfattning kan vara att detta ofta är kommuner med tydlig och specifik sakkunskap inom organisationen, eller som har råd att anlita en konsult eller projektgrupp för uppdraget. Rönnlund och Tollefsen (2016) beskriver fysisk planering som ett verktyg att styra och påverka möjliga utvecklingar av platser, och de kommunerna med störst möjlighet att översätta den nationella riktlinjen så att denna kan implementeras i en lokal kontext tydligt, har även stor makt att styra och påverka möjliga utvecklingar av platsen. Detta stämmer även överens åt andra hållet, där låg möjlighet, låg makt och låg implementering alla hänger samman.

5.2 Påverkansfaktorer

Vad gäller översättning av en nationell riktlinje i dess policyimplementering mellan kommun och stat kan det vara en process som ser annorlunda ut än mellan kommuner. Graden av omformulering kan antas vara ganska låg när riktlinjen kommer ”ovanifrån” vilket kan vara en anledning till att även implementeringen blir låg i och med att den nationella riktlinjen då inte är formulerad för varken en kommunal kontext eller en specifik kommuns kontext. Detta är även något som är likt vad Røvik (2008) diskuterar, i en analys av

policyimplementering behöver översättarens frihet ringas in och formuleras. En begränsning som tydligt kan påverka huruvida en policy kan implementeras i verkligheten, eller överföras från en kontext till en annan är de förhållanden som översättaren verkar under, och som möjligtvis begränsar dennes frihet. Även tidigare forskning stödjer att resultatet som visar på en varierande grad av implementering kommunerna mellan, kan bero på geografiska faktorer. Misslyckade implementeringar, så som det som syns i Göteborg framför allt, uppstår ofta när mottagaren saknar tillräcklig kunskap om policyn, när det finns stora skillnader i varifrån policyn kommer och var den ska implementeras, och om endast delar av den tas med. (Dolowitz och Marsh, 2000)

Røvik (2008) preciserar vidare att det vid översättning finns möjligheter och begränsningar för översättaren. Genom att se på de olika förutsättningarna, möjligheterna och begränsningarna som finns för översättaren går det att se på som en tolkande process snarare än en exakt återgivning där de förhållanden som begränsar översättarens frihet behöver ringas in och formuleras. En tydlig begränsning som syns i de studerade kommunerna och deras styrdokument är att barnkonventionen inte riktigt är översättbar på ett tydligt sätt till en kommunal kontext. Dessutom syns det skillnad även mellan kommunerna, som alla verkar under olika förhållanden.

De två kommunerna Uppsala och Jönköping är de två kommuner med tydligast fokus på barnkonventionen och präglas av olika egenskaper, så som befolkningsmängd och geografisk lokalisering. Uppsala är Sveriges fjärde största kommun och ligger lokaliserat nära Sveriges huvudstad Stockholm samtidigt som Jönköping är den tionde största kommunen utan direkt geografisk koppling till någon större stad eller kommun. Jönköping lägger i sitt styrdokument stort fokus på det lokala och nationella där Uppsala istället blickar utåt och önskar vara en drivande kraft i världen när det kommer till samhällsutveckling. Genom att se på de olika kommunerna som geografiskt skilda och platsspecifika, med egna olikheter, går det att se faktorer som påverkar graden av policyimplementering på lokal nivå. Det är bland annat den socialt konstruerade verkligheten i de olika kommunerna som kan påverka förväntade handlingar eller riktningar av hur kommunens utveckling ska ske eller se ut, framförallt då verkligheten formas genom styrning. Kommunerna som egna platser, i en socialt konstruerad verklighet, påverkas av den fysiska planeringen vilken kommunerna själva är ansvariga över. (Gren & Hallin, 2003; Rönnlund & Tollefsen 2016)

Samtidigt som graden av implementering påverkas av de olika förutsättningarna för översättaren av konventionen från nationell till lokal nivå så påverkas det även av rörligheten av själva policyn i sig. Graden av implementering kan inte ses på utan att även se till geografiska faktorer som påverkar specifikt den kommun det gäller, samtidigt som det inte nödvändigtvis påverkar de andra analyserade kommunerna. Genom olika omformuleringar av barnkonventionen så skapas även en nya lokala, kontextuella innebörder av dess innehåll. Översättningen och förflyttningen i sig är vad som påverkar och förändrar dess karaktär och innehåll. Utifrån det insamlade empiriska materialet går det tydligt att se att införande av nationella

riktlinjer i de olika kommunernas policyimplementering inte är något som sker över en natt och graden av införandet kan påverkas av geografiska och specifika faktorer. I kontrast till tidigare forskning kring översättning och teorier om översättning (Røvik, 2008; Lundquist, 1992) visar resultatet på att processen inte är så enkel och kan kräva ytterligare förklaring.

Ett exempel på detta är hur de två största kommunerna, Stockholm och Göteborg, som skulle kunna argumenteras ligga nära "navet" av nya utvecklingsidéer och därför implementera dessa snabbare än andra kommuner- inte är de två med högst grad av införande. Den socialt konstruerade verkligheten ser olika ut i de olika kommunerna då de kommer från olika verkligheter, baseras på olika sammanhang och påverkas av olika faktorer. Stockholm och Göteborg är båda två kommuner som har en tydlig internationell inriktning i sina styrdokument, vilket skulle kunna påverka huruvida nationella riktlinjer dels tas in i organisationen med en god *vilja* och lust, dels huruvida detta märks av och sätter prägel på kommunens styrdokument och arbete. Jag argumenterar här för att målkonflikterna i dessa kommuner blir fler och större. På samma sätt kan de lite mindre kommunerna som har analyserats präglas av andra förutsättningar och resurser inom organisationen vilket kan påverka graden av implementering, så som inomorganisatorisk vilja, förståelse eller möjlighet. (Lundquist, 1992)

En tydlig faktor som påverkar hur barnkonventionen implementeras i kommunalt arbete är att den ska bland annat förhålla sig till PBL- och det finns tecken som tyder på kommuners osäkerhet kring hur barnrätten ska bevakas och omsättas i PBL i praktiken. Detta kan delvis förklaras med att PBL är en avvägningsslag (Boverket, 2020) och att barn har samma rättigheter och skyldigheter som andra grupper. Det sistnämnda innebär i praktiken att när en kommun formulerar sig som att "alla kommuninvånare ska ha möjlighet till, skyldighet att eller rätt till" så innefattar det även barnen, trots att det inte skrivs uttryckligen. Denna formulering är något som syns i många av de analyserade styrdokument, vilket innebär att barnkonventionen inte omsätts så som den syftar till i praktiken.

Avslutningsvis är det även viktigt att ta hänsyn till att den varierade graden av implementering som syns i de olika dokumenten kan bero på att dokumenten i sig själva är olika. I en vision är det relativt enkelt att måla med stora och drömmande penslar, med en positiv (och inte alltid verklighetsförankrad) blick på hur kommunen önskar att se ut, där en översiktsplan i jämförelse kan upplevas lite stel då den har så mycket mer att förhålla sig till. Vidare kan det även vara relevant att ha kommuners tröghet och autonomi i åtanke i en policyimplementeringsanalys, det faktum att graden av implementering ser olika ut mellan de studerade kommunerna kan vara ett resultat av långa beslutsprocesser och något otydliga riktlinjer.

6. Slutsatser

I detta avslutande kapitel läggs fokus återigen på arbetets övergripande problemformulering, syfte och frågeställningar för att summera vilka slutsatser som kan dras. Avsnittet börjar med att svara på de två frågeställningarna för att sedan komma in på arbetets övergripande forskningsproblem och syfte. Till sist återvänder avsnittet till problemformuleringen och presenterar möjliga idéer för framtida forskning som en vidareutveckling av studien.

6.1 Skillnader i tillämpningen av barnkonventionen

Tillämpningen av barnkonventionen i de olika kommunernas styrdokument skiljer sig och en slutsats som går att dra är att de studerade kommunerna där med har olika hög grad implementering av den nationella riktlinjen, där Jönköping har högst och Göteborg lägst. Detta syns genom att kommunerna skriver om det i olika grad och på olika sätt, och att konventionen tillåts samverka med andra riktlinjer i olika grad.

I inledningen till denna studie fanns en föreställning om att graden policyimplementering av nationella riktlinjer generellt är högre i större kommuner, och absolut högst i våra största, då dessa ofta kan ses som idéhubbar eller navet vad gäller nya idéer och riktlinjer. Detta var något som inte stämde överens med den slutgiltiga empirin som snarare visade att de största kommunerna hade en lägre grad implementering totalt sett. Att implementeringen av barnkonventionen inte ser likadan ut i de olika kommunerna stämmer in på vad McCann (2010) nämner om hur policys förändras och muterar när de rör sig mellan olika sammanhang. Själva förflyttningen från olika sammanhang är med och bidrar till att deras innehåll och karaktär förändras, för att det helt enkelt måste, vilket även knyter an till tidigare organisations-och implementeringsteori som tydliggör att det är de faktorer runt och i själva organisationen som påverkar implementeringen och översättningen (Røvik, 2008; Lundquist, 1992).

Graden av implementering går därför inte att se på utan att även se till geografiska faktorer som påverkar den specifika kommunen ifråga, men inte nödvändigtvis påverkar de andra kommunerna. De skillnader som visat sig i studien går alltså att förklara med hjälp av att se till kontext och geografiskt sammanhang. Bland annat går det att se att utvecklingen av samhället, i en socialt konstruerad verklighet, påverkar och påverkas av den fysiska planeringen vilka kommunerna är ansvariga över. Däremot hade ett mer exakt resultat på faktorer som påverkar kunnat göras om en mindre, men mer djupgående studie hade gjorts.

6.2 Faktorer som påverkar implementering av ny policy i kommunalt arbete

Resultatet visar att det finns olika faktorer som kan påverka graden implementering av en nationell riktlinje så som barnkonventionen. Det faktum att nationella riktlinjer ofta kommer ovanifrån utan förslag på hur detta ska omformuleras till lokala kontexter och därför behöver översättas är ett exempel. Översättning innefattar i sin tur mycket, allt från platsegena och specifika kontexter till makt, medvetenhet, vilja och möjlighet. Vidare är förväntade handlingar och riktningar i kommunernas utveckling en faktor i implementeringsprocessen. De förväntningar som finns på kommunen speglas även i styrdokumentet där det går att se en idé om att kommuner med en mer internationell inriktning inte är de kommuner med högst implementering, då dessa kommuner ofta fokuserar på andra mål.

I processen av översättning av en nationell riktlinje i dess policyimplementering fanns en föreställning om att processen såg olika ut beroende på vilken kommun som studerades. Detta bekräftades av det empiriska materialet som beskriver att beroende på översättarens (i detta fall kommunens) möjlighet att påverka översättningen, eller om denna begränsas, blir utfallet olika. Om möjligheten och därmed graden av omformulering är låg, kan detta vara en faktor till att även implementeringen är låg då den nationella riktlinjen i sin ursprungsform inte är formulerad för en kommunal kontext, eller en specifik kommuns kontext. Detta stämmer överens med Røviks (2008) idé om att de förhållanden som begränsar översättarens frihet behöver ringas in och formuleras för en god implementeringsprocess.

Resultatet visar dessutom att faktorer som kan påverka hur en ny policy implementeras i kommunalt arbete även handlar om hur översättbar barnkonventionen är i praktiken. Är den möjlig att omformulera till något lokalt utan att ändra organisationens mål och riktning i grunden och går den att implementera lokalt i varje kommun utan att stora delar av den behöver ändras eller omformuleras? Makten över platsen styrs av bland annat fysisk planering och i sin tur kommunerna. Genom att se på vad som styr platsers utformning går det även att se vad som påverkar graden implementering.

6.3 Arbetets övergripande forskningsproblem och syfte

Studiens syfte var att förstå hur nationella riktlinjer i dess policyimplementering anpassas och förverkligas, eller inte förverkligas, på lokal nivå. Genom att analysera hur barnkonventionen tas upp och berörs i styrdokument från fem kommuner har studien gett en ökad förståelse i hur den nationella riktlinjen har förankrats i de kommunerna. Med hjälp av att placera tidigare teorier kring faktorer som påverkar implementering (Røvik, 2008; Lundquist, 1992) i ett kommunalt sammanhang går det att se vilka faktorer som har påverkat graden av implementering av barnkonventionen i de olika kommunerna, och vad som kan argumenteras ligga till grund för detta.

Vidare önskade studien även att belysa om det finns särskilda faktorer, så som geografiska förutsättningar eller sammanhang så som kommunens geografi, som kan påverka implementeringsprocessen. Genom att se till de olika kommunernas geografiska läge, befolkningsmängd och det styrdokument som analyserats var det möjligt att konstatera vissa faktorer som påverkar hur policys så som barnkonventionen implementeras i kommunalt arbete. Dessa faktorer utgörs bland annat av att kommunerna präglas av olika förutsättningar, visioner, mål och resurser beroende på storlek, de organisatoriska förhållandena översättarna i de olika kommunerna verkar under ser olika ut vilket medför olika resultat, samt att vad som utgör förväntade handlingar i de olika kommunerna präglas av den socialt konstruerade verkligheten inom dem. Som det ser ut just nu har införandet av barnkonventionen som en nationell riktlinje och lag inte nödvändigtvis förändrat barnens ställning och huruvida den fysiska planeringen i de studerade kommunerna ser till barnens bästa i alla frågor som rör barnen. Resultatet visar dock att det finns kommuner som är på god väg att uppnå det genom ett tydligt arbete mot att tillgodose dessa perspektiv och den nya lagen även i verkligheten. För de kommuner som inte implementerar barnkonventionen i hög grad i verksamheten och inte ser på det som ett verktyg går det att ställa sig frågan om lagen snarare sätter ”käppar i hjulet”.

Lokala kontexter och idéer är framträdande vad gäller graden av implementering av barnkonventionen där medvetna handlingar av översättarna spelar roll för utfallet. Samtidigt bör kommuners tröghet och autonomi finnas i åtanke i en policyimplementeringsanalys då det faktum att graden av implementering ser olika ut mellan de studerade kommunerna kan vara ett resultat av bland annat långa beslutsprocesser och något otydliga riktlinjer. Policyöverföring och implementering kan sammanfattningsvis därför även tydliggöra de föränderliga maktrelationer som formar de omständigheter under vilka de inträffar.

6.4 Framtida forskning

Under arbetets gång har ett antal ämnen som relaterar till studiens syfte dykt upp, ämnen som av olika anledningar inte tagits med i arbetet, ofta då det varit för stora och därför skulle kunna utgöra egna studier baserade på de slutsatser som presenterats här.

Genom att se på geografi som ett samspel mellan hur det faktiskt ser ut, varför det ser ut så och detta i relation till hur mänsklig aktivitet påverkar och påverkas av jorden är det även möjligt att understryka vikten av ett sådant perspektiv i framtida implementeringsstudier. Freeman (2020) fastställer en lucka mellan barn i geografin och saklig tillämpning eller implementering av deras perspektiv inom fysisk planering. Med hjälp av ett explicit geografiskt perspektiv går det att studera denna implementeringsprocess utöver att endast se till organisationen som sådan, och studera de människor och

processer bakom. Detta gör det även möjligt att skapa en utvecklad förståelse av ämnet, för att det ska kunna bli allt mer ämnesövergripande och präglas av nya synvinklar.

Som ett steg mot den samhällsupplevda önskan om att vår välfärd ska vara relativt jämlik i hela landet formulerades ganska tidigt i arbetet en idé om att policyimplementering skulle kunna bli en del av utvärderingsarbete i kommunal-och fysisk planering. Detta skulle även vara relevant för kommuner i arbetet mot en vision, översiktsplan eller förtättningsprojekt. Genom att arbeta med ett utvärderingsarbete tidigt i en sådan process skulle delar som idag är viktiga men får ta liten eller ingen plats i styrdokument, exempelvis konsekvensanalyser av olika slag, få ta större plats och förhoppningsvis bidra till att sådana värden beaktas noggrannare. Inne på samma spår skulle detta även möjliggöra en analys av skillnader i landet gällande implementering av olika nationella riktlinjer. Kan exempelvis politiska styren eller en önskan om att marknadsföra sig själv spela någon roll i vilka beslut som tas, eller inte tas i processen? På vilket sätt syns detta historiskt och går det att dra några kopplingar om geografisk lokalisering och implementering av policys? Går det att se samband mellan graden av förtätning eller befolkningstäthet i stort och hur kommunen översätter barnkonventionen? Vidare skulle det även vara intressant att studera hur (eller om) sådana processer skiljer sig mellan städer eller kommuner med högre utbildning, och de som inte har en högskola eller universitet. Med en föreställning om att utbildning och nyare idéer ofta går hand i hand, skulle det kunna påverka graden av implementering om nyexaminerade studenter väljer att stanna kvar på den ort de utbildat sig och för in nya idéer i organisationen?

Ytterligare en idé är att det skulle vara intressant att jämföra denna studie med ny insamlad empiri gällande vilka rumsliga eller platsliga och sociala konsekvenser graden av implementering får. På vilket sätt tar det uttryck i den fysiska planeringen, syns det med säkrare skolvägar, bättre lekplatser utformade med hjälp av barn och så vidare? Det skulle även vara intressant att genomföra en studie över eventuella skillnader inom barns upplevelser gällande trygghet utifrån olika städer. Går det att se till exempel samband mellan hög implementering av barnkonventionen och barns välmående i offentliga rum?

Referenser

- Alexandersson, K. (2006). *Vilja Kunna Förstå: om implementering av systematisk dokumentation för verksamhetsutveckling i socialtjänsten*. Diss. Örebro: Universitetsbiblioteket Örebro. <http://oru.diva-portal.org/smash/get/diva2:136814/FULLTEXT01> [2023-03-28]
- Barnombudsmannen. (2021). *Konventionstexten*. Tillgänglig via: <https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/konventionstexten/?currentCategories=> [Hämtad: 2023-03-30]
- Boverket. (2020). *Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling*. Karlskrona: Boverket.
- Boverket. (2022). Centrala begrepp som används i vägledningen. Tillgänglig via: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/barnkonventionen/begrepp/> [Hämtad 2023-05-11]
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl. Stockholm: Liber.
- Dolowitz, D., Marsh, D. (1996). Who learns what from whom: A review of the policy transfer literature. *Political Studies*, 44 (2), 343–357. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.1996.tb00334.x>.
- Dolowitz, D P., Marsh, D. (2000). Learning from abroad: The role of policy transfer in contemporary policymaking. *Governance- An International Journal of Policy and Administration*, 13(1), 5-23. <https://doi.org/10.1111/0952-1895.00121>.
- Freeman, C. (2019). Twenty-five years of children's geographies: a planner's perspective. *Children's Geographies*, 18(1), 110–121. <https://doi.org/10.1080/14733285.2019.1598547>
- Gill, T. (2021). *Urban playground: How child-friendly planning and design can save cities*. London: RIBA
- Gondo, B.M., Amis, M. J. (2013). Variations in practice adaption: The roles of conscious reflection and discourse. *The academy of Management Review*, 38(2), 229-247. <https://www.jstor.org/stable/23416443>
- Gren, M., Hallin, P O. (2003). *Kulturgeografi: en ämnesteorietisk introduktion*. 1. uppl. Malmö: Liber
- Göteborgs kommun (2022). *Översiktsplan för Göteborg*. <https://goteborg.se/wps/portal/start/goteborg-vaxer/sa-planeras-staden/oversiktsplanering/oversiktsplan-for-goteborg> [Hämtad 2023-04-22]
- Göteborgs kommun (2023). *Budget 2023. Göteborgs stad*. [https://www4.goteborg.se/prod/intraservice/namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/5CF8C2DE3901005EDC12588FC00442731/\\$File/Budgetforslag_M_D_L_KD.pdf?OpenElement](https://www4.goteborg.se/prod/intraservice/namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/5CF8C2DE3901005EDC12588FC00442731/$File/Budgetforslag_M_D_L_KD.pdf?OpenElement) [Hämtad 2023-04-26]
- Haupt, W. (2023). Policy diffusion, policy transfer, and policy mobilities revisited: A call for more interdisciplinary approaches in human geography. *Geography Compass*. [epubl. före tryckning]. <https://doi.org/10.1111/gec3.12688>
- Helsingborgs kommun (2021). *ÖP 2021*. <https://helsingborg.se/trafik-och-stadsplanering/planering-och-utveckling/oversiktsplanering/gallande-oversiktsplaner/oversiktsplan-2021/> [Hämtad 2023-04-24]

- Hermelin, B. (2005). Regional ekonomisk utveckling. I Forsberg, G., S, Berger. (red). *Planeringens utmaningar och tillämpningar*. 1. uppl. Uppsala: Konsultförlaget/Uppsala Publishing House. Antologi. Ss. 266–282.
- Hertting, N., Vedung, E. (2009). *Den utvärderingstäta politiken: Styrning och utvärdering i svensk storstadspolitik*. Lund: Studentlitteratur.
- Hjerm, M., Lindgren, S., Nilsson, M. (2014). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2. uppl. Malmö: Gleerups
- Jessop, B. (2002). *The future of the capitalist state*. Cambridge: Polity press.
- Jonsson, A. (2023). *Kommungruppsindelning*. Tillgänglig via:
<https://skr.se/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommungruppsindelning.2051.html> [Hämtad: 2023-03-30]
- Jönköping kommun (2023). Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare.
https://www.jonkoping.se/download/18.f9295e918679aef05d7ed7/1677224529167/planbeskrivning_antagande.pdf [Hämtad 2023-04-25]
- Lovell, H. (2019). Policy failure mobilities. *Progress in Human Geography*, 43(1), 46-63. Doi: 10.1177/0309132517734074
- Lundquist, L. (1992). *Förvaltning stat och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Marley, A. A., Swait, J. (2017). Goal-based models for discrete choice analysis: Transportation Research Part B. *Methodological*, 101, 72–88.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0191261516306555>
- McCann, E. (2010). Urban Policy Mobilities and Global Circuits of Knowledge: Toward a research Agenda. *Annals of the Association of American Geographers*, 101(1), 107-130.
<https://doi.org/10.1080/00045608.2010.520219>
- Nilsen, E.A., Sandaunet, A.G. (2020). Implementing New Practice: The Roles of Translation, Progression and Reflection. *Journal of Change Management*, 21(3), 307-332.
<https://doi.org/10.1080/14697017.2020.1837205>
- PBL 2010:900. *Plan-och bygglag*.
- Prince, R. (2012). Policy transfer, consultants and the geographies of governance. *Progress in Human Geography*, 36(2), 188–203. Doi: 10.1177/0309132511417659
- Rönnlund, M., Tollefsen, A. (2016). *Rum: samhällsvetenskapliga perspektiv*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Røvik, K. A. (2008). *Managementsamhället: trender och idéer på 2000-talet*. Malmö: Liber.
- SCB. (2022). Befolkningen koncentreras till allt färre kommuner. <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2022/befolkningen-koncentreras-till-allt-farre-kommuner/> [Hämtad 2023-04-10]
- Stockholms stad (2018). Översiktsplan för Stockholms stad.
<https://vaxer.stockholm/globalassets/tema/oversiktsplanen/uppdatering-av-op/godkannade->

[op/oversiktsplan-for-stockholms-stad-godkannandehandling-2020-10-03.pdf](#) [Hämtad 2023-04-20]

Stockholms stad (2020). *Möjligheternas stad- vision 2040*. <https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/politik-och-demokrati/styrdokument/vision-2040-mojligheternas-stockholm.pdf> [Hämtad 2023-04-20]

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). (2014). *Hur olika får det bli? Slutrapport*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting. <https://skr.se/download/18.5627773817e39e979ef7ab1d/1642748776733/7585-066-5.pdf> [Hämtad 2023-04-25]

Uppsala kommun (2016). *Översiktsplan 2016*. <https://www.uppsala.se/kommun-och-politik/publikationer/2017/oversiktsplan-2016/> [Hämtad 2023-04-23]

Uppsala kommun (2020). *Översiktsplan 2016, aktualitetsförklaring*. <https://www.uppsala.se/kommun-och-politik/publikationer/2020/oversiktsplan-2016-aktualitetsforklaring/> [Hämtad 2023-04-23]

Uppsala kommun (2023). *Uppsala kommuns fokusmål från och med 2023*. <https://www.uppsala.se/kommun-och-politik/kommunens-mal-och-budget/mal-och-budget/upsala-kommuns-fokusmal/> [Hämtad 2023-04-23]

Vedung, E. (2016). *Implementering i politik och förvaltning*. Lund: Studentlitteratur.

